

Ügyszám: NAIH-3748-1/2021.
(NAIH/2020/5483.)

Tárgy: jogsértést megállapító határozat

HATÁROZAT

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) a [...] (székhely: [...]); a továbbiakban: Ügyfél) által fenntartott [...] (a továbbiakban: Otthon) üzemelő elektronikus megfigyelőrendszerrel összefüggő adatkezelésnek – az adatkezelés céljának, jogalapjának, az adattakarékosság elvének, a megfelelő előzetes tájékoztatásnak vizsgálatára kiterjedően – a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 (EU) rendeletnek (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) való megfelelésének vizsgálatára hivatalból indult adatvédelmi hatósági eljárásban

1. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét azzal, hogy jogszerűtlen célból üzemeltette a vizsgált időszakban a 9., 10., 11. és 23. számú kamerákat;
2. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét azzal, hogy úgy üzemeltette az 5., 15., 18. és 21. számú kamerát, illetve úgy üzemelteti a 3., 13., 14., 16., 17., 19., 20. és 22. számú kamerákat, hogy azok alkalmatlanok voltak, illetve alkalmatlanok az Ügyfél által meghatározott adatkezelési cél elérésére;
3. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdése szerinti elszámoltathatóság alapelvét azzal, hogy nem igazolta a 22. és 23. számú kamera látószögének módosítását;
4. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerű és tisztességes adatkezelés elvét az intézményvezető irodájában elhelyezett 23. számú kamera üzemeltetésével;
5. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkét azzal, hogy nem megfelelő jogalap alapján kezeli az érintettek személyes adatait a kamerás megfigyeléssel összefüggésben;
6. **megállapítja**, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti átláthatóság elvét és az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdését, mivel nem nyújtott megfelelő és átlátható tájékoztatást az érintettek részére a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelésről;
7. **utasítja** az Ügyfelet arra, hogy – az 5., 15., 18. és 21. számú kamerák kivételével, tekintettel arra, hogy azokat az Ügyfél már üzemben kívül helyezte – szüntesse meg a jogellenes adatkezelést a 9., 10., 11. és 23. számú, célhoz kötött adatkezelést sértő kamerák vonatkozásában a kamerák üzemben kívül helyezésével vagy látószögük olyan módosításával, hogy az adatkezelés megfeleljen a jogszerű adatkezelés követelményeinek;
8. **utasítja**, az Ügyfelet arra, hogy megfelelő jogalap alapján üzemeltesse a Hatóság által nem kifogásolt, jogszerű célokból alkalmazott és célokra alkalmas kamerákat és azokról nyújtson megfelelő és átlátható tájékoztatást.

A Hatóság továbbá

**500.000, azaz ötszázezer forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére kötelezi az Ügyfelelet.

* * *

A 7. és 8. pontban előírt intézkedés megtételét az Ügyfélnek jelen határozat közlésétől számított 30 napon belül kell írásban – az azt alátámasztó bizonyítékok előterjesztésével együtt – igazolnia a Hatóság felé.

Az adatvédelmi bírságot a határozat véglegessé válását követő 15 napon belül a Hatóság központosított bevételek beszedése célelszámolási forintszámlája (10032000-01040425-00000000 Központosított beszedési számla IBAN: HU83 1003 2000 0104 0425 0000 0000) javára kell megfizetni. Az összeg átutalásakor a NAIH/2020/5483. BÍRS. számra kell hivatkozni.

Ha az Ügyfél az adatvédelmi bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, a fenti számlaszámra késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke a törvényes kamat, amely a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyezik meg.

Az adatvédelmi bírság és a késedelmi pótlék, illetve az előírt kötelezettségek nem teljesítése esetén a Hatóság megindítja a határozat végrehajtását.

Jelen határozattal szemben közigazgatási úton jogorvoslatnak nincs helye, de az a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett keresetlevéllel közigazgatási perben megtámadható. A szigorított védekezés a keresetindítási határidőt nem érinti. A keresetlevelet a Hatósághoz kell benyújtani, elektronikusan, amely azt az ügy irataival együtt továbbítja a bíróságnak. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetlevélben jelezni kell. A szigorított védekezés ideje alatt a bíróság tárgyaláson kívül jár el, ideértve a perorvoslati eljárásokat is. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a közigazgatási per illetéke 30.000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jog alá esik. A Fővárosi Törvényszék előtti eljárásban a jogi képviselő kötelező.

INDOKOLÁS

I. Tényállás, előzmények

1. Bejelentés érkezett a Hatósághoz 2018. május 28. napján, mely szerint a bejelentő az Ügyfél által fenntartott Otthonban üzemelő kamerarendszert kifogásolta. A bejelentés szerint kamerákkal van felszerelve az összes helyiség, kivéve a mosdókat, öltözőt és a főnővéri szobát. A földszinten található egy 1-2 személyes lakoszoba, ahol olyan kamera üzemel, amely egy kartonpapírral van eltakarva. A bejelentés szerint a kamerákat a munkavállalók munkavégzésének ellenőrzésére is felhasználják, a felvételeket napi rendszerességgel visszanezik.

2. A Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 57. cikk (1) bekezdés f) pontja és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a bejelentés alapján

NAIH/2018/3445/V. ügyiratszámom vizsgálati eljárást indított a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezeléssel összefüggésben.

A vizsgálati eljárásban az Ügyfél nyilatkozatai alapján megállapíthatóvá vált, hogy a huszonöt kamerából álló, hangfelvételt nem készítő elektronikus megfigyelőrendszert – amelyből egy a vizsgálati eljárás idején le volt takarva – az Ügyfél üzemelteti az Otthon és annak lakói vagyonevédelme, valamint a munkarend és a házirend fenntartása, továbbá az emberi élet, testi épség, személyi szabadság és üzleti titok védelme céljából. Az Ügyfél az adatkezelés jogalapjaként a munkáltató jogos érdekeinek érvényesítését és az érintettek hozzájárulását jelölte meg.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint jogos érdekét egyrészt az támasztja alá, illetve a kamerákra azért van szükség, mert az Otthon udvara körülkerített, azonban a kerítésen keresztül idegenek bejutását nem akadályozza meg. Az épület földszinti ablakai a terepszinttől egyszerűen elérhetőek, könnyen bejuthat illetéktelen személy. A kamerák azonban segítenek ezeket megakadályozni.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint a lakók által vásárolt élelmiszerek más lakók által történő eltulajdonításával összefüggő vitás helyzetek tisztázását szolgálják a teakonyhákban elhelyezett kamerák. Az Ügyfél nyilatkozata szerint a teakonyhákban előfordul, hogy a lakók személyes tárgyakat, ételeket vesznek el egymástól, a másikat lopással gyanúsítják meg, és mindez az állapotuk romlásához is vezet. A kamerafelvétel megtekintése után azonban megnyugszanak és visszaáll az eredeti állapot. Ezen kívül nyomon követhető az is, ha valaki elesik, az milyen szögben és milyen módon történt, így az Otthon munkatársai célzottan tudnak hozzáfogni a kezeléshez. A teakonyhákban üzemelő kamerák tehát azon kívül, hogy a vagyonevédelmet, a lopások elkerülését is szolgálják, sürgős baleset esetében növelik a célzott beavatkozást és a gondozottak életben maradását.

A közösségi helyek megfigyelésével kapcsolatban az Ügyfél azt nyilatkozta a vizsgálati eljárásban, hogy lakók közötti vitás helyzetek esetében azt tudják a felvétellel kideríteni, hogy ki tette meg az első tettlegességet, mivel az is előfordult, hogy két lakó összevitatkozott, amely tettlegességhez vezetett. Ezen kívül olyan eset is előfordult, hogy az egyik nővér mosdatást végzett, és a lakó annyira kapálózott, hogy beverte a kezét, amelyet össze kellett varrni. Emiatt a lakó hozzátartozója perrel fenyegette meg az Ügyfelet, mivel álláspontja szerint a nővér ejtette el édesapját. A felvétel azonban tisztázni tudta az esetet és meg tudták védeni munkatársuk érdekét. A közösségi helyiségekben elhelyezett kamerák tehát az Otthon házirendjének betartására is szolgálnak a vagyonevédelmi célon felül, mivel korábban több, lakók közötti atrocitásra került sor, amelyek a közösségi helyiségekben történtek, és ezeket a kamerák felvételével sikerült tisztázni.

Az irodai helyiségekben üzemelő kamerákkal kapcsolatban az Ügyfél azt nyilatkozta a vizsgálati eljárásban, hogy az – vagyonevédelem mellett – a lakóknak történő kifizetés dokumentálására is szolgál. Amennyiben a lakó nincs gyámság alatt, az Otthon köteles pénzt adni részére. Többször előfordult azonban az, hogy a lakó, illetve annak hozzátartozója nem ismerte el az átvételi elismervény aláírása után sem, hogy pénzt vett fel, és azzal gyanúsította az Otthon munkatársát, illetve az Otthont, hogy okirat hamisítása történt. Az irodai helyiségekben elhelyezett kamerák célja tehát a páncélszekrény, az irodai munkatársak, valamint az irodában tárolt dokumentumok, felszerelések védelme. Másrészt az irodai helyiségekben az Otthon hivatalos iratain felül a lakókkal kapcsolatos iratok is megtalálhatóak. Az Ügyfél alapvető vagyonevédelmi érdeke továbbá az Otthon és a lakók vagyonának védelme, amelyhez szintén a kamerák nyújtanak segítséget.

A vizsgálati eljárásban megszerzett információk alapján az elektronikus megfigyelőrendszerrel rögzített adatok megtekintésére a törvényben erre feljogosított személyeken kívül a jogsértések feltárása és a rendszer működésének ellenőrzése céljából a fenntartó képviselője

jogosult, illetve utasítására az adatkezelési felelős munkavállaló. Egy esetleges rendszert érintő hibajavítás során szükséges elérhetőség a fenntartó belépésével oldható meg. Belépési azonosító egy darab van. A rendszer nem naplózza a belépéseket. A kamerák kizárólag a fenntartó részéről érhetőek el, kizárólag az Otthon irodájában elhelyezett központi gépről.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint a kamerák által rögzített felvételeket felhasználás hiányában maximum három munkanapig őrzi a rendszer. Akinek jogát vagy jogos érdekét a képfelvétel adatának rögzítése érinti, a képfelvétel rögzítésétől számított három munkanapon belül jogának vagy jogos érdekének igazolásával kérheti, hogy az adatot, a felvételt annak kezelője ne semmisítse meg, illetve ne törölje. Az eddigiekben erre főleg vagyonvédelmi célból került sor, például akkor, amikor meg kívánták találni az idősek, illetve a munkavállalók eltűnt személyes tárgyait. Ezen kívül az idős lakók veszekedése, vitája során a testi épség védelme, valamint az illetéktelen személyek benttartózkodásának kontrollálása érdekében is felhasználják a felvételeket. A felvételeket napi rendszerességgel azonban nem nézik meg, csak jelzett probléma esetén, és nem továbbítják senkinek.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint a munkavállalók és a lakók a kamerarendszer telepítését megelőzően szóbeli tájékoztatást kaptak a rendszer kiépítéséről és annak céljáról, majd a telepítés befejezését követően írásbeli tájékoztatást is kaptak, melynek átvételéről és a tájékoztatásban foglaltak tudomásul vételéről írásos nyilatkozatot tettek. Ezek a nyilatkozatok az irodában rendelkezésre állnak. Ezen kívül a munkavállalókat a kamerarendszer működéséről, annak telepítését megelőzően munkahelyi értekezlet alkalmával is tájékoztatták az adatvédelmi szabályzat ismertetése során, akik az úgynevezett „GDPR adatvédelmi oktatási napló” aláírásával, valamint az adatkezelési szabályzat aláírásával vették tudomásul a tájékoztatást. Az Ügyfél ezen iratok közül a Hatóságnak küldött munkavállalók által aláírt titoktartási nyilatkozatokat, „munkaszerződési kikötés az adatkezelési szabályzat megismeréséről, alkalmazásáról, és titoktartási kötelezettségről” elnevezésű dokumentumot, valamint a munkavállalók által aláírt, 2018. június 13. napján tartott adatvédelmi oktatásról szóló jegyzőkönyvet.

A Hatóság azon kérdésére, hogy kit tekintenek az elektronikus megfigyelőrendszerrel rögzített adatok megtekintésére a törvény alapján erre feljogosított személyeknek, és milyen törvény alapján, az Ügyfél azt nyilatkozta, hogy a [...] képviselőjét a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályok rendelkezései alapján a kuratórium látja el, illetve tartja a kapcsolatot harmadik személyekkel, valamint gyakorolja a munkáltatói jogkört a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) alapján az Otthon dolgozóival szemben.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint továbbá negyven főt foglalkoztat, illetve nyolcvankettő lakónak ad otthont.

A Hatóság a vizsgálati eljárásban több alkalommal kifejtette, hogy az irodai helyiségekben üzemelő kamerákkal összefüggő adatkezelés – a kamerák elhelyezése miatt – sérti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pont szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét. A Hatóságnak megküldött kameraképek alapján a kamerák látószöge a munkavállalókra irányul, figyelve az egész napos tevékenységüket. A Hatóság álláspontja szerint az Otthon, illetve a lakók iratainak, továbbá a pénznek a védelmére a legalkalmasabb eszköz egy zárható szekrény, illetve széf.

A Hatóság a teakonyhában üzemelő kamerák üzemeltetését sem tartotta elfogadhatónak, mivel álláspontja szerint azok a cél elérésére nem alkalmasak. A Hatóság kifejtette, hogy a kamerafelvételek önmagukban csupán azt tudják rögzíteni, hogy adott esetben valaki valamilyen ételmiszert vesz magához, de annak bizonyítására nem alkalmas, hogy az adott személy a valaki más tulajdonában lévő ételmiszert veszi el. Azzal a nyilatkozattal kapcsolatban pedig, hogy a kamerák ezen helyiségekben sürgős baleset esetében növelik a célzott beavatkozást és a gondozottak életben maradását, a Hatóság álláspontja az, hogy

sürgős beavatkozás esetében életszerűtlen és éppen a beavatkozás hatékonyságát csökkentené, ha a beavatkozás előtt kamerafelvételek megtekintése alapján próbálnák rekonstruálni a baleset körülményeit. A megfelelő és gyors ellátást a megfelelő munkaerőnek kell biztosítani.

A közösségi helyek megfigyelésével kapcsolatban is az volt a Hatóság álláspontja, hogy ezen helyiségekben sem szükségesek kamerák. A vitás események kapcsán nyilatkozott azon céllal összefüggésben, hogy megtudják, adott esetben ki folyamodott először tettlegességhez, a Hatóság álláspontja az, hogy a lényeges a vitás helyzet megszüntetése, illetve a jövőbeni hasonló helyzetek megakadályozása, amellyel összefüggésben nem annak tisztázása a legfontosabb, hogy ki tette meg az első tettlegességet.

Az az eset, amikor az egyik nővér mosdatást végzett, és a lakó [...], majd a lakó hozzátartozója perrel fenyegette meg az Otthont, mivel álláspontja szerint a nővér ejtette el édesapját, és a kamera felvétele tisztázni tudta az esetet és meg tudták védeni munkatársuk érdekét, ebben az esetben elérte a célját, azonban az egyszeri esetek nem tesznek arányossá egy adatkezelést. A Hatóság abban az esetben tartaná szükségesnek ebből a szempontból a munkatársak védelmét mint adatkezelési célt, amennyiben gyakran előfordulnak hasonló esetek, azonban az Ügyfél több konkrét esetről nem tett említést a vizsgálati eljárásban.

Amennyiben a közösségi helyiségekben a kamerarendszer üzemeltetésének a célja a vagyontárgyak védelme lenne, a Hatóság azt tartaná elfogadhatónak, ha az adott kamera látószöge – az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pont szerinti célhoz kötött adatkezelés elvéből következően – a védendő vagyontárgyra irányulna. A kamerák ilyen jellegű áthelyezésére azonban nem került sor a vizsgálati eljárást alatt.

A Hatóság a fentiek alapján a vizsgálati eljárásban megállapította, hogy a munkavállalók megfigyelése az Ügyfél által meghatározott és folytatott célra nem jogszerű, míg a vagyónvédelmi célú adatkezelési cél nem világos, nem egyértelmű. A Hatóság álláspontja szerint az sem volt alátámasztott továbbá, hogy egyáltalán szükséges-e adatkezelés ezen cél mögötti érdekek az elérésére. Mindebből következően a Hatóság megállapította, hogy az Ügyfél jogszerű cél nélkül kezel személyes adatokat az elektronikus megfigyelőrendszerrel összefüggésben, megsértve ezzel az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontját.

A Hatóság továbbá megállapította, hogy, mivel az Ügyfél csupán hivatkozott a jogos érdek jogalapjára, ahhoz azonban nem végzett érdekmérlegelést, jogalap nélkül kezeli a munkavállalók személyes adatait, megsértve ezzel az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdésének f) pontját.

A Hatóság megállapította azt is, hogy az Ügyfél nem nyújtott megfelelő és közérthető tájékoztatást a munkavállalók számára, megsértve az általános adatvédelmi rendelet 13. cikkét.

Minderre tekintettel a Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés b) és d) pontja és az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján három alkalommal szólította fel (NAIH/2019/5088., NAIH/2019/5088/4. és NAIH/2020/2767. ügyiratszámú felszólítások) az Ügyfelet arra, hogy szüntesse meg a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelését, mivel az jogellenes és súlyosan sérti az adatvédelmi követelményeket, valamint mind az Ügyfél munkavállalóinak, mind a lakóinak személyes adatok védelméhez fűződő jogát. A Hatóság továbbá felhívta az Ügyfél figyelmét arra, hogy az adatkezelés kizárólag akkor végezhető, ha az Ügyfél biztosítja annak jogszerűségét és az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek való megfelelését.

Az Ügyfél a Hatóság felszólításaira az adatkezelés szükségességét több módon és formában indokolta, továbbá annak alátámasztására hatásvizsgálatot, valamint adatvédelmi szabályzatot is készített, és érdekmérlegelést végzett. Ezek a 2020 áprilisában készült dokumentumok, tartalmukban megegyező módon, ismétlődve azonban – mint ahogyan az Ügyfél nyilatkozatai – nem támasztották alá az adatkezelés szükségességét. A bejelentő által kifogásolt adatkezelés a Hatóság felszólításai ellenére továbbra sem alapult megfelelő jogalapon, és sértette az adatvédelmi követelményeket, valamint mind az Ügyfél munkavállalóinak, mind a lakóinak személyes adatok védelméhez fűződő jogát. Az Ügyfél továbbá, bár – nyilatkozata szerint – a megfelelő tájékoztatás követelményének eleget tett, továbbá adatvédelmi szabályzatot készített, azonban ezek sem feleltek meg az általános adatvédelmi rendelet szabályainak.

3. A Hatóság ezért az Infotv. 58. § (2) bekezdés a) pont alapján a vizsgálati eljárást lezárta, és az Infotv. 60. § (1) bekezdése alapján hivatalból NAIH/2020/5483. ügyiratszámom adatvédelmi hatósági eljárást indított a bejelentéssel érintett adatkezelés vizsgálatára, mely az adatkezelés céljának, jogalapjának, az adattakarékosság elvének, a megfelelő előzetes tájékoztatásnak vizsgálatára terjedt ki. A vizsgált időszak 2018. május 25. napjától a jelen adatvédelmi hatósági eljárás megindításának napjáig – 2020. július 16. napjáig – terjedő időszakra terjed ki, azzal, hogy az ezt követően, az adatvédelmi hatósági eljárás alatt készített, 2020. október 1-jei keltezésű új szabályzatok, adatkezelésre vonatkozó dokumentumok az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdése alapján az adatvédelmi bírság kiszabása, illetve annak összege megállapítása, valamint a határozat végrehajtása körében értékelendők.

A Hatóság az Infotv. 71. § (2) bekezdésére tekintettel jelen adatvédelmi hatósági eljárásban felhasználja a vizsgálati eljárást során jogszerűen megszerzett és 2020. július 16. napjáig keletkezett iratokat, adatokat is.

Az Ügyfél egyrészt arról nyilatkozott, hogy fenntartja a vizsgálati eljárásban tett nyilatkozatait az adatkezelés szükségessége kapcsán, új tényeket nem tud előadni.

Másrészt azonban módosította szabályzatait. Az Ügyfél az adatvédelmi hatósági eljárásban tett nyilatkozatában és a megküldött új 2020. október 1-jén kelt kameraszabályzatában, valamint érdekmérlegelési tesztben megjelölte a kamerák pontos elhelyezkedését, az általuk megfigyelt területet, valamint a védendő értéket az alábbiak szerint:

1. kamera: főbejárati ajtóval szemben; a megfigyelt terület a főbejárati ajtó és előtere; a védendő érték személy- és vagyonvédelem, üzleti titok és magántitok megőrzése.
2. kamera: nővérszoba bejárati ajtó felett; a megfigyelt terület a nővérszoba; a védendő érték vagyonvédelem, üzleti titok és magántitok, személyes adatok megőrzése.
3. kamera: főbejárattól balra található; a megfigyelt terület a társalgó területe; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
4. kamera: üzemen kívül; vip szoba, de mivel lakószoba lett kialakítva, így itt a kamera már a vizsgálati eljárást megelőzően megszüntetésre került.
5. kamera: földszinti teakonyha; a Hatóság kifogásolta, ezért a kamera megszüntetésre került.
6. kamera: földszinti hátsó folyosó; a megfigyelt terület az udvarra néző kijárat; a védendő érték személy- és vagyonvédelem; üzleti titok és magántitok megőrzése.
7. kamera: földszinti hátsó folyosó; a megfigyelt terület a földszinti folyosó hátsó része; a védendő érték személy- és vagyonvédelem, üzleti titok és magántitok megőrzése.
8. kamera: emeleti nővérszoba; a megfigyelt terület az emeleti nővérszoba területe; a védendő érték vagyonvédelem, üzleti titok és magántitok, személyes adatok megőrzése.

9. kamera: ebédlő; a megfigyelt terület az ebédlő helyiség és környezete; a védendő érték személyvédelem.
10. kamera: ebédlő; a megfigyelt terület az ebédlő helyiség és környezete; a védendő érték személyvédelem.
11. kamera: konyha; a megfigyelt terület a konyha helyiség; a védendő érték vagyonvédelem.
12. kamera: konyha; a megfigyelt terület a gazdasági bejárat; a védendő érték vagyonvédelem.
13. kamera: emeleti társalgó; a megfigyelt terület az emeleti társalgó bal oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
14. kamera: emeleti társalgó; a megfigyelt terület az emeleti társalgó jobb oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
15. kamera: emeleti teakonyha; a Hatóság kifogásolta, ezért meg lett szüntetve.
16. kamera: 2. emeleti társalgó; a megfigyelt terület a 2. emeleti társalgó jobb oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
17. kamera: 2. emeleti társalgó; a megfigyelt terület a 2. emeleti társalgó bal oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
18. kamera: 2. emeleti teakonyha; a Hatóság kifogásolta, ezért meg lett szüntetve.
19. kamera: 3. emeleti társalgó; a megfigyelt terület a 3. emeleti társalgó jobb oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
20. kamera: 3. emeleti társalgó; a megfigyelt terület a 3. emeleti társalgó bal oldala; a védendő érték vagyonvédelem, személyvédelem, panaszvizsgálás.
21. kamera: 3. emeleti teakonyha; a Hatóság kifogásolta, ezért meg lett szüntetve.
22. kamera: földszinti iroda, titkárság; a megfigyelt terület az iroda területe; a védendő érték vagyonvédelem, üzleti titok és magántitok, személyes adatok megőrzése.
23. kamera: földszinti iroda, tárgyaló, intézményvezető irodája; a megfigyelt terület az iroda területe; a védendő érték vagyonvédelem, fizetési- és magántitok védelme.
24. kamera: alagsor; a lifttel szembeni mellékhelyiség ajtaja felett; a megfigyelt terület az alagsor folyosója; a védendő érték vagyonvédelem.
25. kamera: alagsor; megszüntetésre került.

A Hatóságnak szintén megküldött, 2020. június 12. napján hatályba lépett kameraszabályzat és annak 2020. június 12. napján kelt érdekmérlegelési tesztje szerint csak a 4. számú kamerát helyezték üzemben kívül, míg a szabályzat és teszt 2020. október 1-jén felülvizsgált, attól hatályos változata szerint üzemben kívül helyezték – a 4. számú kamera mellett – az 5., a 15., a 18., a 21. és 25. számú kamerát. Azaz az Ügyfél, bár az adatvédelmi hatósági eljárás megindítását követően, de öt kamerát üzemben kívül helyezett és e változásra tekintettel módosította kameraszabályzatát, valamint érdekmérlegelési tesztjét.

A 2020. június 15. napján kelt kameraszabályzat 4. számú melléklete – mely teljesen megegyezik a 2020. október 1-jén kelt 4. számú melléklettel – tartalmazza az adatkezelésről szóló tájékoztatást. A tájékoztató címzettjei az Otthon munkavállalói, lakói és látogatói mint érintettek. A tájékoztató felhívja az érintettek figyelmét a kamerarendszer működésére, illetve tájékoztatja őket arról, hogy az *„Intézmény területére történő belépéssel és az itt tartózkodással hozzájárulását adja a képfelvétellel kapcsolatos adatkezeléshez.”*

E tájékoztató szerint *„a kamerarendszer működtetésének és a képfelvételek rögzítésének a célja az Intézmény területén az emberi élet, testi épség, személyi szabadság védelme,*

vagyonvédelem, üzleti-, magán- és fizetési titok védelme, munka- és vagyonvédelem, a panaszkezelés. Ennek keretében cél a jogsértések észlelése, az elkövető tettenérése, e jogsértő cselekmények megelőzése, továbbá, hogy ezekkel összefüggésben bizonyítékként kerüljenek hatósági eljárás keretében felhasználásra.”

E tájékoztató szerint továbbá *„a kamerarendszer működtetése részben az Intézmény jogos érdekén alapul, melynek alátámasztására érdekmérlegelési teszt is készült, illetve hozzájáruláson alapuló adatkezelés történik.”*

Ezen tájékoztató szerint a képfelvételeket maximum 10 munkanapig tárolja a rendszer, illetve tárhelytől és mozgástól függően a felvett anyagok nagysága alapján kerülnek törlésre.

Ezen tájékoztató tartalmazza továbbá, hogy az Otthon területén elhelyezett 25 kamerából 24 működik, és a kamerák pontos elhelyezkedéséről, valamint az általuk megfigyelt területről a kamerás megfigyelőrendszer működéséről szóló szabályzatból lehet informálódni.

Ezen tájékoztató szerint továbbá az érintett tájékoztatást kérhet személyes adatai kezeléséről, kérheti azok helyesbítését, törlését, illetve zárolását.

A tájékoztató hivatkozik továbbá arra, hogy a kameraszabályzat elérhető az intézményvezető és az adatkezelési megbízott irodájában.

Az Ügyfél adatvédelmi hatósági eljárásban tett nyilatkozata szerint a NAIH/2020/2767. ügyiratszámú vizsgálati eljárásban 2020. április 29. napján küldött elektronikus levelében már tájékoztatta a Hatóságot arról, hogy a Hatóságnak való megfelelés érdekében az Ügyfél teljesen átvizsgálta a korábbi kameraszabályzatot, érdekmérlegelési tesztet készített és az új szabályzatot, valamint tesztet megküldte a Hatóságnak. Az Ügyfél az adatvédelmi hatósági eljárásban ismét megküldte ezt az áprilisi kameraszabályzatot és az érdekmérlegelési tesztet is, mely utóbbi dokumentumban minden egyes kamera kapcsán külön ki lett emelve, hogy az adott kamera által megfigyelt területen milyen adatkezelői jelentős érdek miatt került sor a kamera elhelyezésére, mely elsőbbséget élvez az érintettek érdekeivel szemben. E szabályzatok, dokumentumok módosultak 2020. június 15-én, majd 2020. október 1-jén is, melyek közül a Hatóság érdemben a 2020. június 15-i dokumentumokat tekintette át, figyelemmel a vizsgált időszakra.

Mivel az adatvédelmi hatósági eljárás során a Hatóság jogsértés megállapítása esetén hivatalból adatvédelmi bírságot szabhat ki, felhívta az Ügyfelet arra, hogy mutasson be minden olyan lényeges tényt és körülményt, amelynek az esetleges bírságkiszabás során jelentősége lehet. Az Ügyfél ezzel kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy ebben a formában nem tudja értelmezni a Hatóság kérdését, és kérte, hogy pontosan jelölje meg, hogy milyen tényekről kell még nyilatkoznia. Az Ügyfél továbbá azt nyilatkozta, hogy elsődleges érdeke a jogszabályoknak megfelelő működés és a bírság elkerülése, így azért került sor a kamerarendszer teljes felülvizsgálatára és a Hatósággal való kapcsolatfelvételre. Az Ügyfél álláspontja szerint ugyanakkor nincs olyan jelentős tény és körülmény, amely bírság kiszabásának alapjául szolgálna, mivel a vizsgálati eljárás során az intézményvezető több oldalon keresztül írta le azokat az eseteket, amelyek felvetik és igazolják a kamerarendszer működtetésének szükségességét (például verekedések, a gondozók gondos munkájának igazolása az elhelyezettekkel, rokonaik feljelentései kapcsán, a vagyonvédelem mind a lakók vagyonának megőrzése, mind az Otthon tulajdonának megőrzése). Ezekon kívül az Ügyfél nem tud újabb tényeket és körülményeket felsorolni.

II. Alkalmazott jogszabályi rendelkezések

Az általános adatvédelmi rendelet 2. cikk (1) bekezdése alapján az általános adatvédelmi rendeletet kell alkalmazni a személyes adatok részben vagy egészben automatizált módon történő kezelésére, valamint azoknak a személyes adatoknak a nem automatizált módon történő kezelésére, amelyek valamely nyilvántartási rendszer részét képezik, vagy amelyeket egy nyilvántartási rendszer részévé kívánnak tenni.

Az Infotv. 2. § (2) bekezdése értelmében az általános adatvédelmi rendeletet az ott megjelölt rendelkezésekben meghatározott kiegészítésekkel kell alkalmazni.

Az Infotv. 38. § (2) bekezdése szerint a Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, továbbá a személyes adatok Európai Unión belüli szabad áramlásának elősegítése.

Az Infotv. 38. § (2a) bekezdése alapján az általános adatvédelmi rendeletben a felügyeleti hatóság részére megállapított feladat- és hatásköröket a Magyarország joghatósága alá tartozó jogalanyok tekintetében az általános adatvédelmi rendeletben és e törvényben meghatározottak szerint a Hatóság gyakorolja.

Az Infotv. 38. § (3) bekezdés b) pontja értelmében a 38. § (2) és (2a) bekezdés szerinti feladatkörében az e törvényben meghatározottak szerint különösen az érintett kérelmére és hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást folytat.

Az Infotv. 60. § (1) bekezdése szerint a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében a Hatóság az érintett erre irányuló kérelmére adatvédelmi hatósági eljárást indít és hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indíthat.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 103. § (1) bekezdése alapján a hivatalbóli eljárásokban e törvénynek a kérelemre indult eljárásokra vonatkozó rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni

Az általános adatvédelmi rendelet eltérő rendelkezése hiányában a kérelemre indult adatvédelmi hatósági eljárásra az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni az Infotv.-ben meghatározott eltérésekkel.

Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 11. pontja értelmében: *„az érintett hozzájárulása”: az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez.”*

Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1)-(2) bekezdése szerint: *„(1) A személyes adatok: a) kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni („jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság”);*

b) gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat ne kezeljék ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon; a 89. cikk (1) bekezdésének megfelelően nem minősül az eredeti céllal össze nem egyeztethetőnek a közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból történő további adatkezelés („célhoz kötöttség”).

c) az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk („adattakarékosság”);

d) pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük; minden észszerű intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy az adatkezelés céljai szempontjából pontatlan személyes adatokat haladéktalanul töröljék vagy helyesbítsék („pontosság”);

e) tárolásának olyan formában kell történnie, amely az érintettek azonosítását csak a személyes adatok kezelése céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé; a személyes adatok ennél hosszabb ideig történő tárolására csak akkor kerülhet sor, amennyiben a személyes adatok kezelésére a 89. cikk (1) bekezdésének megfelelően közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból kerül majd sor, az e rendeletben az érintettek jogainak és szabadságainak védelme érdekében előírt megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtására is figyelemmel („korlátozott tárolhatóság”);

f) kezelését oly módon kell végezni, hogy megfelelő technikai vagy szervezési intézkedések alkalmazásával biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága, az adatok jogosulatlan vagy jogellenes kezelésével, véletlen elvesztésével, megsemmisítésével vagy károsodásával szembeni védelmet is ideértve („integritás és bizalmas jelleg”).

(2) Az adatkezelő felelős az (1) bekezdésnek való megfelelésért, továbbá képesnek kell lennie e megfelelés igazolására („elszámoltathatóság”).

Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdése alapján: „A személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül:

a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez;

b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges;

c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges;

d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges;

e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;

f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.”

Általános adatvédelmi rendelet 7. cikke értelmében: „(1) Ha az adatkezelés hozzájáruláson alapul, az adatkezelőnek képesnek kell lennie annak igazolására, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult.

(2) Ha az érintett hozzájárulását olyan írásbeli nyilatkozat keretében adja meg, amely más ügyekre is vonatkozik, a hozzájárulás iránti kérelmet ezektől a más ügyektől egyértelműen megkülönböztethető módon kell előadni, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világos és egyszerű nyelvezettel. Az érintett hozzájárulását tartalmazó ilyen nyilatkozat bármely olyan része, amely sérti e rendeletet, kötelező erővel nem bír.

(3) Az érintett jogosult arra, hogy hozzájárulását bármikor visszavonja. A hozzájárulás visszavonása nem érinti a hozzájáruláson alapuló, a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. A hozzájárulás megadása előtt az érintettet erről tájékoztatni kell. A hozzájárulás visszavonását ugyanolyan egyszerű módon kell lehetővé tenni, mint annak megadását.

(4) Annak megállapítása során, hogy a hozzájárulás önkéntes-e, a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell venni azt a tényt, egyebek mellett, hogy a szerződés teljesítésének – beleértve a szolgáltatások nyújtását is – feltételül szabták-e az olyan személyes adatok kezeléséhez való hozzájárulást, amelyek nem szükségesek a szerződés teljesítéséhez.”

Az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdése szerint: „(1) Ha az érintettre vonatkozó személyes adatokat az érintettől gyűjtik, az adatkezelő a személyes adatok megszerzésének időpontjában az érintett rendelkezésére bocsátja a következő információk mindegyikét:

- a) az adatkezelőnek és – ha van ilyen – az adatkezelő képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;
- b) az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségei, ha van ilyen;
- c) a személyes adatok tervezett kezelésének célja, valamint az adatkezelés jogalapja;
- d) a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontján alapuló adatkezelés esetén, az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekei;
- e) adott esetben a személyes adatok címzettjei, illetve a címzettek kategóriái, ha van ilyen;
- f) adott esetben annak ténye, hogy az adatkezelő harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére kívánja továbbítani a személyes adatokat, továbbá a Bizottság megfelelési határozatának léte vagy annak hiánya, vagy a 46. cikkben, a 47. cikkben vagy a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett adattovábbítás esetén a megfelelő és alkalmas garanciák megjelölése, valamint az azok másolatának megszerzésére szolgáló módokra vagy az azok elérhetőségére való hivatkozás.
- (2) Az (1) bekezdésben említett információk mellett az adatkezelő a személyes adatok megszerzésének időpontjában, annak érdekében, hogy a tisztességes és átlátható adatkezelést biztosítsa, az érintettet a következő kiegészítő információkról tájékoztatja:
- a) a személyes adatok tárolásának időtartamáról, vagy ha ez nem lehetséges, ezen időtartam meghatározásának szempontjairól;
- b) az érintett azon jogáról, hogy kérelmezheti az adatkezelőtől a rá vonatkozó személyes adatokhoz való hozzáférést, azok helyesbítését, törlését vagy kezelésének korlátozását, és tiltakozhat az ilyen személyes adatok kezelése ellen, valamint az érintett adathordozhatósághoz való jogáról;
- c) a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontján vagy a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontján alapuló adatkezelés esetén a hozzájárulás bármely időpontban történő visszavonásához való jog, amely nem érinti a visszavonás előtt a hozzájárulás alapján végrehajtott adatkezelés jogszerűségét;
- d) a felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának jogáról;
- e) arról, hogy a személyes adat szolgáltatása jogszabályon vagy szerződéses kötelezettségen alapul vagy szerződés kötésének előfeltétele-e, valamint hogy az érintett köteles-e a személyes adatokat megadni, továbbá hogy milyen lehetséges következményekkel járhat az adatszolgáltatás elmaradása;
- f) a 22. cikk (1) és (4) bekezdésében említett automatizált döntéshozatal ténye, ideértve a profilalkotást is, valamint legalább ezekben az esetekben az alkalmazott logikára és arra vonatkozóan érthető információk, hogy az ilyen adatkezelés milyen jelentőséggel, és az érintettre nézve milyen várható következményekkel bír.”

Az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdése alapján: „A felügyeleti hatóság korrekciós hatáskörében eljárva:

- a) figyelmezteti az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy egyes tervezett adatkezelési tevékenységei valószínűsíthetően sértik e rendelet rendelkezéseit;
- b) elmarasztalja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, ha adatkezelési tevékenysége megsértette e rendelet rendelkezéseit;
- c) utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy teljesítse az érintettnek az e rendelet szerinti jogai gyakorlására vonatkozó kérelmét;
- d) utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy adatkezelési műveleteit – adott esetben meghatározott módon és meghatározott időn belül – hozza összhangba e rendelet rendelkezéseivel;
- e) utasítja az adatkezelőt, hogy tájékoztassa az érintettet az adatvédelmi incidensről;
- f) átmenetileg vagy véglegesen korlátozza az adatkezelést, ideértve az adatkezelés megtiltását is;
- g) a 16., 17., illetve a 18. cikkben foglaltaknak megfelelően elrendeli a személyes adatok helyesbítését, vagy törlését, illetve az adatkezelés korlátozását, valamint a 17. cikk (2) bekezdésének és a 19. cikknek megfelelően elrendeli azon címzettek erről való értesítését, akikkel vagy amelyekkel a személyes adatokat közölték;

- h) visszavonja a tanúsítványt vagy utasítja a tanúsító szervezetet a 42. és a 43. cikknek megfelelően kiadott tanúsítvány visszavonására, vagy utasítja a tanúsító szervezetet, hogy ne adja ki a tanúsítványt, ha a tanúsítás feltételei nem vagy már nem teljesülnek;
- i) a 83. cikknek megfelelően közigazgatási bírságot szab ki, az adott eset körülményeitől függően az e bekezdésben említett intézkedéseken túlmenően vagy azok helyett; és
- j) elrendeli a harmadik országbeli címzett vagy nemzetközi szervezet felé irányuló adatáramlás felfüggesztését.”

Az általános adatvédelmi rendelet 77. cikk (1) bekezdése értelmében az egyéb közigazgatási vagy bírósági jogorvoslatok sérelme nélkül, minden érintett jogosult arra, hogy panaszt tegyen egy felügyeleti hatóságnál – különösen a szokásos tartózkodási helye, a munkahelye vagy a feltételezett jogsértés helye szerinti tagállamban –, ha az érintett megítélése szerint a rá vonatkozó személyes adatok kezelése megsérti e rendeletet.

Az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) és (5) bekezdése szerint: „[...]

(2) A közigazgatási bírságokat az adott eset körülményeitől függően az 58. cikk (2) bekezdésének a)–h) és j) pontjában említett intézkedések mellett vagy helyett kell kiszabni. Annak eldöntésekor, hogy szükség van-e közigazgatási bírság kiszabására, illetve a közigazgatási bírság összegének megállapításakor minden egyes esetben kellőképpen figyelembe kell venni a következőket:

a) a jogsértés jellege, súlyossága és időtartama, figyelembe véve a szóban forgó adatkezelés jellegét, körét vagy célját, továbbá azon érintettek száma, akiket a jogsértés érint, valamint az általuk elszenvedett kár mértéke;

b) a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellege;

c) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó részéről az érintettek által elszenvedett kár enyhítése érdekében tett bármely intézkedés;

d) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó felelősségének mértéke, figyelembe véve az általa a 25. és 32. cikk alapján foganatosított technikai és szervezési intézkedéseket;

e) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó által korábban elkövetett releváns jogsértések;

f) a felügyeleti hatósággal a jogsértés orvoslása és a jogsértés esetlegesen negatív hatásainak enyhítése érdekében folytatott együttműködés mértéke;

g) a jogsértés által érintett személyes adatok kategóriái;

h) az, ahogyan a felügyeleti hatóság tudomást szerzett a jogsértésről, különös tekintettel arra, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó jelentette-e be a jogsértést, és ha igen, milyen részletességgel;

i) ha az érintett adatkezelővel vagy adatfeldolgozóval szemben korábban – ugyanabban a tárgyban – elrendelték az 58. cikk (2) bekezdésében említett intézkedések valamelyikét, a szóban forgó intézkedéseknek való megfelelés;

j) az, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tartotta-e magát a 40. cikk szerinti jóváhagyott magatartási kódexekhez vagy a 42. cikk szerinti jóváhagyott tanúsítási mechanizmusokhoz; valamint

k) az eset körülményei szempontjából releváns egyéb súlyosbító vagy enyhítő tényezők, például a jogsértés közvetlen vagy közvetett következményeként szerzett pénzügyi haszon vagy elkerült veszteség.

[...]

(5) Az alábbi rendelkezések megsértését – a (2) bekezdéssel összhangban – legfeljebb 20 000 000 EUR összegű közigazgatási bírsággal, illetve a vállalkozások esetében az előző pénzügyi év teljes éves világgpiaci forgalmának legfeljebb 4 %-át kitevő összeggel kell sújtani, azzal, hogy a kettő közül a magasabb összeget kell kiszabni:

a) az adatkezelés elvei – ideértve a hozzájárulás feltételeit – az 5., 6., 7. és 9. cikknek megfelelően;

b) az érintettek jogai a 12–22. cikknek megfelelően;

c) személyes adatoknak harmadik országbeli címzett vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbítása a 44–49. cikknek megfelelően;

d) a IX. fejezet alapján elfogadott tagállami jog szerinti kötelezettségek;

e) a felügyeleti hatóság 58. cikk (2) bekezdése szerinti utasításának, illetve az adatkezelés átmeneti vagy végleges korlátozására vagy az adatáramlás felfüggesztésére vonatkozó felszólításának be nem tartása vagy az 58. cikk (1) bekezdését megsértve a hozzáférés biztosításának elmulasztása.

[...]"

Az általános adatvédelmi rendelet 88. cikk (1) és (2) bekezdése alapján: „[...]

(1) A tagállamok jogszabályban vagy kollektív szerződésekben pontosabban meghatározott szabályokat állapíthatnak meg annak érdekében, hogy biztosítsák a jogok és szabadságok védelmét a munkavállalók személyes adatainak a foglalkoztatással összefüggő kezelése tekintetében, különösen a munkaerő-felvétel, a munkaszerződés teljesítése céljából, ideértve a jogszabályban vagy kollektív szerződésben meghatározott kötelezettségek teljesítését, a munka irányítását, tervezését és szervezését, a munkahelyi egyenlőséget és sokféleséget, a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot, a munkáltató vagy a fogyasztó tulajdonának védelmét is, továbbá a foglalkoztatáshoz kapcsolódó jogok és juttatások egyéni vagy kollektív gyakorlása és élvezete céljából, valamint a munkaviszony megszüntetése céljából.

(2) E szabályok olyan megfelelő és egyedi intézkedéseket foglalnak magukban, amelyek alkalmasak az érintett emberi méltóságának, jogos érdekeinek és alapvető jogainak megővésére, különösen az adatkezelés átláthatósága, vállalkozáscsoporton vagy a közös gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások ugyanazon csoportján belüli adattovábbítás, valamint a munkahelyi ellenőrzési rendszerek tekintetében.

[...]"

Az Infotv. 71. § (2) bekezdése értelmében: „A Hatóság az eljárásai során jogszerűen megszerzett iratot, adatot vagy egyéb bizonyítási eszközt más eljárásában felhasználhatja.”

Az Infotv. 75/A. §-a szerint: „A Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2)-(6) bekezdésében foglalt hatásköreit az arányosság elvének figyelembevételével gyakorolja, különösen azzal, hogy a személyes adatok kezelésére vonatkozó – jogszabályban vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott – előírások első alkalommal történő megsértése esetén a jogsértés orvoslása iránt – az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkével összhangban – elsősorban az adatkezelő vagy adatfeldolgozó figyelmeztetésével intézkedik.”

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 9. § (2) bekezdése alapján: „A munkavállaló személyiségi joga akkor korlátozható, ha a korlátozás a munkaviszony rendeltetésével közvetlenül összefüggő okból feltétlenül szükséges és a cél elérésével arányos. A személyiségi jog korlátozásának módjáról, feltételeiről és várható tartamáról, továbbá szükségességét és arányosságát alátámasztó körülményekről a munkavállalót előzetesen írásban tájékoztatni kell.”

Az Mt. 11/A. § (1) bekezdése értelmében: „A munkavállaló a munkaviszonnal összefüggő magatartása körében ellenőrizhető. Ennek keretében a munkáltató technikai eszközt is alkalmazhat, erről a munkavállalót előzetesen írásban tájékoztatja.”

Az Mt. 42. § (2) bekezdés a) pontja szerint: „A munkaszerződés alapján a munkavállaló köteles a munkáltató irányítása szerint munkát végezni”

Az Mt. 52. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján: „A munkavállaló köteles

[...]

b) munkaideje alatt – munkavégzés céljából, munkára képes állapotban – a munkáltató rendelkezésére állni,

c) munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni

[...].”

III. Döntés

III. 1. Általános megjegyzések

Az általános adatvédelmi rendelet fogalommeghatározásai alapján egy természetes személy arca, képmása személyes adatnak, a kamerán keresztül történő élőképfelvétel készítése, valamint a személyes adatokon elvégzett bármely művelet, így a képfelvételek megtekintése adatkezelésnek minősül.

A Hatóságnak az Ügyfél által üzemeltett elektronikus megfigyelőrendszerrel összefüggő adatkezelését kétféle szempontból kellett vizsgálnia. Egyrészt az Otthonban lakókra, másrészt az Otthon munkavállalóira figyelemmel.

A Hatóság jelen adatvédelmi hatósági eljárásban az Ügyfélnek a 2018. május 25. napjától az eljárás megindításának napjáig – 2020. július 16. napjáig – terjedő időszak kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelési tevékenységét vizsgálta.

III. 2. Az adatkezelés célja és célra való alkalmassága

III. 2. 1. Az adatkezelés célja

a) Az Ügyfél mind a vizsgálati, mind az adatvédelmi hatósági eljárásban több adatkezelési célt jelölt meg a kamerák vonatkozásában.

Az Ügyfél nyilatkozata szerint a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelés célja az Otthon és annak lakói vagyónvédelme, valamint a munkarend és a házirend fenntartása, továbbá az emberi élet, testi épség, személyi szabadság és üzleti titok védelme.

A 2020. június 15. napján kelt kameraszabályzat szerint az adatkezelés célja az Otthon által használt és a megfigyeléssel érintett épület, épületrészek, helyiségek biztonságának és vagyoni javainak, berendezéseinek, műszaki cikkeinek, értéktárgyainak védelme, értékük, állaguk megóvása, valamint a megfigyelt területen tartózkodó személyek, akár munkavállalók, akár bent lakók életének, testi épségének és vagyoni javainak védelme, az üzleti- és magántitok védelme, a személyes adatok kezelésének védelme, ezen vagyon- és személyvédelem biztosítása, károkozással járó jogsértő és bántalmazó, agresszív cselekmények megelőzése, az észlelt jogsértések felderítése, hatósági vagy bírósági eljárás keretében történő bizonyítása, illetve az Otthon fenntartójának jogos érdeke, hogy az ellene felhozott panaszok esetén azokat hatékonyan és teljes körűen kivizsgálja és az eredménye bizonyításhoz felhasználja.

b) A célhoz kötött adatkezelés, valamint a szükségesség-arányosság elvéből fakadóan elektronikus megfigyelőrendszert alkalmazni, illetve a megfigyelőrendszer által rögzített felvételeket felhasználni alapvetően az alábbi célokból lehet:

- az emberi élet, testi épség, személyi szabadság védelme,
- a veszélyes anyagok őrzése,
- az üzleti, fizetési, bank- és értékpapírtitok védelme,
- vagyonvédelem.

A vagyonvédelmi, az üzleti, fizetési, bank- és értékpapírtitok védelmi, valamint a veszélyes anyagok őrzési célú megfigyelések esetén az adatkezelőnek kell igazolnia azt, hogy ténylegesen fennállnak olyan körülmények, amelyek indokolják az egyes kamerák

elhelyezését és más módon nem biztosítható az elérendő cél. Az egyes kamerák esetében azért is szükséges célonként ezt a mérlegelést elvégeznie az adatkezelőnek, hogy a kamerák ne váljanak az érintettek megfigyelésének titkos eszközeivé, hanem ténylegesen az adott jogszerű cél elérésére szolgáljanak, és megfelelően érvényesüljön a célhoz kötött adatkezelés elve valamennyi kamera esetében. A fenti célú megfigyelések esetén további fontos követelmény, hogy az adatkezelőnek különös figyelemmel kell lennie arra, hogy az adott kamera látószöge alapvetően a védendő tárgyra, vagyontárgyra, titkot tartalmazó okiratokat tartalmazó tárgyra, veszélyes anyagra irányuljon, és a fentiekből következően ne váljon az érintettek állandó megfigyelésére alkalmas eszközzé.

c). A Hatóság jelen ügy megítélése kapcsán figyelembe vette az Európai Adatvédelmi Testületnek¹ a személyes adatok videoeszközökkel történő kezeléséről szóló 3/2019. számú iránymutatását².

Az iránymutatás szerint külön speciális jogszabály hiányában az elektronikus megfigyelés esetén az általános adatvédelmi rendelet szabályait kell alapul venni. A személyes adatoknak az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőnek és relevánsnak kell lenniük, és a szükségesre kell korlátozódniuk. Kamerás megfigyelőrendszer telepítése előtt az adatkezelőnek mindig alaposan meg kell vizsgálnia, hogy ez az intézkedés alkalmas-e a kitűzött cél elérésére, illetőleg, hogy megfelelő és szükséges-e a céljaihoz. Csak abban az esetben lehet kamerás megfigyelési intézkedések mellett dönteni, ha az adatkezelés célját egyéb, az érintett alapvető jogait és szabadságait kevésbé csorbító eszközzel észszerű módon nem lehetséges elérni. Abban a helyzetben – mint részben jelen ügyben is –, ha az adatkezelő vagyon elleni bűncselekményeket kíván megelőzni, vagyonvédelmi célból üzemeltet kamerákat, a kamerás megfigyelőrendszer telepítése helyett más jellegű biztonsági intézkedéseket is tehet, például alkalmazhat biztonsági személyzetet, portásokat, illetőleg biztonsági zárat szereltesse fel. Ezek az intézkedések ugyanolyan hatékony védelmet nyújthatnak az esetleges büntetendő cselekmények ellen, mint a kamerás megfigyelőrendszerek. Az adatkezelőnek eseti alapon kell értékelnie, hogy az ilyen intézkedések észszerű megoldást jelenthetnek-e.³

A kamerarendszer üzembe helyezése előtt az adatkezelő köteles felmérni, hogy hol és mikor szükséges feltétlenül kamerák alkalmazása.

A kamerás megfigyelésnek abszolút korlátját jelenti az emberi méltóság tiszteletben tartása. Az emberi méltóság tiszteletben tartása a tisztességes adatkezelés követelményével áll szoros összefüggésben, a tisztességtelen adatkezelési magatartás az érintetteket nemcsak a személyes adatok védelméhez, de az emberi méltósághoz fűződő jogában is súlyosan sértheti. Az Alkotmánybíróság a 36/2005. számú határozatában kimondta, hogy *„az elektronikus úton történő megfigyelés tehát alkalmas arra, hogy a magánszférába behatoljon, intim (szenziatív) élethelyzeteket rögzítsen akár olyképpen, hogy az érintett nem is tud a felvételről, vagy nincs abban a helyzetben, hogy mérlegelhesse az ilyen felvételek megengedhetőségét és azok következményeit. Az így végzett megfigyelés a magánélethez való jog sérelmén túl – szélesebb és mélyebb értelemben – az emberi méltósághoz való jogot általában is érintheti. A magánszféra lényegi fogalmi eleme éppen az, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek. Ha a nem kívánt betekintés mégis megtörténik, akkor nemcsak önmagában a magánélethez való jog, hanem*

¹ Az Európai Adatvédelmi Testület az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó, független európai tanácsadó szerv.

² A 3/2019. számú iránymutatás az alábbi linkről érhető el:
https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_201903_video_devices_hu.pdf

³ 3/2019. számú iránymutatás 24-25. bekezdés

az emberi méltóság körébe tartozó egyéb jogosultsági elemek, mint pl. az önrendelkezési szabadság vagy a testi-személyi integritáshoz való jog is sérülhet.”

Az elektronikus megfigyelőrendszerek alkalmazhatóságának további alapelve – szintén az emberi méltósághoz való joggal és a tisztességes adatkezelés elvével összefüggésben –, hogy semmiképp sem lehet kamerát elhelyezni különösen az öltözőkben, zuhanyzóknak, az illemhelyiségekben, tekintettel arra, hogy ezen helyiségekben a megfigyelés különösen sérti az emberi méltósághoz való jogot.

III. 2. 2. Az Otthon lakóinak megfigyelése

A fenti adatkezelési célokkal kapcsolatban az Otthon egyes helyiségeit és az azokban üzemelő, alapvetően az Otthon lakóit megfigyelő kamerákat tekintve a Hatóság álláspontja a következő:

a) Ahogyan a Hatóság a vizsgálati eljárásban tett felszólításaiban kifejtette, jelen adatvédelmi hatósági eljárásban sem tartja elfogadhatónak a teakonyhákban üzemelő 5., 15., 18. és 21. számú kamerákat, mivel álláspontja szerint azok a célok elérésére nem alkalmasak. A kamerafelvétel önmagában csupán azt tudja bizonyítani, hogy adott esetben valaki valamilyen élelmiszert vett magához, de annak bizonyítására nem alkalmas, hogy az adott személy a valaki más tulajdonában lévő élelmiszert vette el. A 2020. június 12-i keltezésű érdekmérlegelési teszt szerint továbbá a teakonyhákban „*a bent lakók saját tulajdonát képező tárgyak külön-külön konyhaszekrényekben található*”, így a Hatóság álláspontja szerint kamerák alkalmazása nélkül, ezen konyhaszekrények zárral történő felszerelése és külön-külön kulcsok kiosztása biztosíthatja minden lakó számára az Otthonba bevitt (vagyont) tárgyaik védelmét.

Azzal kapcsolatban, hogy a kamerák a teakonyhákban sürgős baleset esetében növelik a célzott beavatkozást és a gondozottak életben maradását, a Hatóság álláspontja az, hogy sürgős beavatkozás esetében életszerűtlen és éppen a beavatkozás hatékonyságát csökkentené, ha a beavatkozás előtt kamerafelvételek megtekintése alapján próbálnák rekonstruálni a baleset körülményeit. A megfelelő és gyors ellátást a megfelelő munkaerőnek és a gondozottak megfelelő felügyeleti rendszerének kell biztosítani.

Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság alapján a személyes adatoknak az adatkezelés célja szempontjából megfelelőnek és relevánsnak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk. Tekintettel arra, hogy a Hatóság álláspontja szerinti a teakonyhákban üzemelő 5., 15., 18. és 21. számú kamerák a fentiek alapján nem megfelelőek, illetőleg nem alkalmasak az Ügyfél által meghatározott adatkezelési célok elérésére, a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét.

A sürgős eset kérdésével kapcsolatban a Hatóság jelen pont d) alpontjában foglalja össze az álláspontját.

b) A közösségi helyiségek, így a társalgók megfigyelésével kapcsolatban az a Hatóság álláspontja, hogy ezen helyiségekben sem szükségesek kamerák. Egyrészt azért, mert az Otthon honlapján elérhető szakmai program szerint a lakók folyamatos felügyelet alatt állnak. Másrészt a vitás események kapcsán nyilatkozott azon céllal összefüggésben, hogy megtudják, adott esetben ki folyamodott először tettelegességhez, a Hatóság álláspontja az, hogy a lényeges a vitás helyzet megszüntetése, illetve a jövőbeni hasonló helyzetek megakadályozása, nem annak tisztázása a legfontosabb, hogy ki folyamodott először tettelegességhez. A Hatóság álláspontja szerint továbbá a kamerás megfigyelés nem is áll arányban a kamerás megfigyelés az elérendő céllal, érdekekkel, vagyis azzal, hogy

folyamatosan megfigyelik a lakók mindennapjait egy feltételezett, ritka, csekély súlyú eset miatt azért, hogy igazságot tudjanak szolgáltatni.

Amennyiben a közösségi helyiségekben a kamerarendszer üzemeltetésének a célja a vagyontárgyak védelme lenne, mint ahogyan az Ügyfél akként nyilatkozott a vizsgálati eljárásban a 2019. október 8. napján kelt levelében, hogy a közösségi helyiségek kamerái az Otthon vagyontárgyaira fókuszálnak, a Hatóság azt tartaná elfogadhatónak, ha az adott kamera látószöge – a célhoz kötött adatkezelés és az adattakarékosság elvéből következően – a védendő vagyontárgyra irányulna. A kamerák ilyen jellegű áthelyezésére, illetőleg látószögük módosítására azonban nem került sor a vizsgált időszakban, a kamerák teljes megfigyelés alatt tartják az Otthon lakóit ezekben a helyiségekben.

Mindezek alapján a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél a közösségi helyiségekben, társalgókban üzemelő 3., 13., 14., 16., 17., 19. és 20. számú kamerákkal összefüggésben megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét, mivel azok egy esetleges vitás helyzet megoldására alkalmatlanok, illetőleg a vagyonvédelmi célhoz szükségtelen területeket rögzítenek, továbbá nem felelnek meg az arányosság követelményének sem.

c) A Hatóság ezen kívül – áttekintve a 2020. június 12. napján készült érdekmérlegelési tesztet – az ebédlőben üzemelő 9., 10. és 11. számú kamerák kapcsán nem tudja értelmezni, hogy a kamerák hogyan segíthetik elő a lakók speciális diétájának megtartását. A Hatóság álláspontja szerint erre a célra kamerák kifejezetten az ételre történő ráközelítés hiányában alkalmatlanok, továbbá erre más – az érintettek magánszféráját kevésbé korlátozó – mód is van, például az, hogy a gondozók ellenőrzik, hogy a megfelelő ételt kapja meg a lakó. A teakonyhákban elhelyezett kamerák fentiekben írtak miatt alkalmatlanok a munkavállalók ellenőrzésére is. Ugyanakkor, mivel a Hatóság álláspontja szerint maga az adatkezelési cél is értelmezhetetlen, az adatkezelés sérti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét. Ezen kívül a jelen határozat III. 2. 2. pontjában írtak szerint súlyosan sérti a munkavállalók személyiségi jogait.

d) Általánosságban és különösen a közösségi helyiségekben, így a társalgókban, ebédlőben üzemelő kamerákkal összefüggésben a lakók védelmével, illetve a sürgős eset kezelésével kapcsolatos adatkezelési cél kapcsán a kamerás megfigyelőrendszer alkalmazását megelőzően azt kell mérlegelni, hogy a megfigyelés célja elérhető-e a felvételek rögzítése nélkül. Amennyiben a lakó adott esetben az állapotánál fogva veszélybe kerül, akkor – ahogyan a fentiekben kifejtésre is került – a rögzített felvétel utólagos megtekintése nem fog hozzájárulni az adatkezelés céljának az eléréséhez, sürgős ellátás esetén ugyanis azonnali intézkedés megtételére van szükség. A Hatóság álláspontja szerint azonban – amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő számú gondozó az Otthonban – a közösségi helyiségekben üzemelő kamerák a lakók védelmét adott esetben akkor biztosíthatják, ha azok csupán élőképet közvetítenek arra a monitorra, amelyhez csak az erre a feladatra kijelölt gondozó(k) férhet(nek) hozzá, úgy, hogy a felvételeket semmilyen informatikai eszköz nem rögzíti. Ebben az esetben a gondozó információkat szerezhet több olyan területen zajló történésről – például az egyik lakó veszélybe kerül –, ahol személyesen nem tud jelen lenni. Rögzítés hiányában ez a megfigyelés egyrészt megvalósítja az adatkezelés célját, másrészt lényegesen kevésbé korlátozza az érintettek személyiségi jogait. Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy ez a fajta „élőképes megfigyelés” kizárólag a lakók egészsége, életük védelme érdekében lehet arányos módszer, más célból nem lehet megfigyelni a lakókat, illetőleg nem lehet az „élőképes megfigyelést” a munkavállalók ellenőrzésére használni.

A Hatóság általánosságban megjegyzi ugyanakkor azt is, hogy azzal, hogy az Ügyfél az egyes kamerákat újra és újra több, különböző célból kívánja üzemeltetni, nem teszi jogszerűvé sem az adatkezelés célját, sem magát az adatkezelést, és nem teszi alkalmassá a meghatározott cél elérésére.

III. 2. 3. Az Otthon munkavállalóinak megfigyelése

a) A vizsgált időszakban az Otthon munkavállalóit alapvetően az irodai helyiségekben üzemelő 22. és 23. számú, valamint – áttekintve a Hatóságnak megküldött kamerák látószögét bemutató pillanatképeket – az ebédlőben és a konyhahelyiségben üzemelő 9., 10. és 11. számú kamerák figyelték meg, melyekkel kapcsolatban a Hatóság álláspontja a következő:

b) Az Mt. 42. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a munkaszerződés alapján a munkavállaló köteles a munkáltató irányítása szerint munkát végezni. Ezzel összhangban a jogalkotó az Mt. 52. § (1) bekezdés b) és c) pontjában alapvető kötelességként határozta meg azt, hogy a munkavállaló köteles munkaideje alatt a munkáltató rendelkezésére állni és munkáját az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni. E törvényi kötelezettségek megtartása végett a jogalkotó az Mt. 11/A. § (1) bekezdésében lehetőséget biztosít arra, hogy a munkáltató a munkavállalót a munkaviszonnyal összefüggő magatartása körében ellenőrizze. Ez a jogosultság szükségszerűen együtt jár személyes adatok kezelésével.

A kamerás megfigyelésnek abszolút korlátját jelenti az emberi méltóság tiszteletben tartása, ezért főszabály szerint kamerákat a munkavállalók és az általuk végzett tevékenység állandó jellegű, kifejezett cél nélküli megfigyelésére működtetni nem lehet. Jogellenesnek tekinthető az olyan elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazása is, amelynek célja a munkavállalók munkahelyi viselkedésének a befolyásolása, a munkavállalók kamerákkal történő megfigyelése, ellenőrzése. Enne oka, hogy az ellenőrzési célú megfigyelés sértheti a szükségesség-arányosság elvét, hiszen a munkáltatónak számos más módja van arra, hogy éljen az Mt. 11/A. § (1) bekezdés szerinti ellenőrzési jogával. Ezért tehát nem lehet olyan kamerákat üzemeltetni, amelyek kizárólag a munkavállalókat és az általuk végzett tevékenységet figyelik meg. Kivételt képeznek az olyan munkahelyiségek, ahol a munkavállalók élete és testi épsége közvetlen veszélyben lehet, így kivételesen működtethető kamera például szerelőcsarnokban, kohóban, ipari üzemekben vagy más, veszélyforrást tartalmazó létesítményekben. Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy – az Alkotmánybíróság gyakorlatából következően is – csak abban az esetben működtethető kamera a munkavállalók élet- és testi épségének védelme céljából, ha a veszély ténylegesen fennáll és közvetlen, vagyis az eshetőleges veszély nem lehet alkotmányosan elfogadható adatkezelési cél. Mindezt azonban a munkáltatónak kell bizonyítania.

Jogellenesnek minősül továbbá – és adott esetben tisztességtelennek is tekinthető – az olyan elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazása, amelynek nincs kifejezett, egyértelműen meghatározott célja, hanem csupán általánosságban figyeli a munkavégzést, vagy valamilyen látszólag más célból üzemeltetett kamerát valójában a munkavállalók ellenőrzésére használja a munkáltató.

Emellett a Hatóság álláspontja szerint szintén nem lehet elektronikus megfigyelőrendszert alkalmazni olyan helyiségben sem, amely a munkavállalók munkaközi szünetének eltöltése céljából lett kijelölve. Ez alól kivételt jelenthet az az esetkör, ha ezen helyiségben valamilyen védendő vagyontárgy található (így például étel-ital automata), amellyel összefüggésben igazolható valamilyen munkáltatói érdek (például a munkavállalók többször megrongálták a berendezést és a károkat a munkáltatónak kellett állnia). Ebben az esetben e konkrét cél érdekében kamera helyezhető el a helyiségben, azonban ekkor a munkáltatónak szintén különös figyelemmel kell lennie arra, hogy a kamera látószöge kizárólag a védendő vagyontárgyra irányulhat.

c) Mindettől eltérően azonban az Otthon irodai helyiségeiben a vizsgált időszak szerint üzemelő 22. és 23. kamerák – a Hatóságnak megküldött kameraképek alapján – látószöge a

munkavállalókra irányul, figyelve az egész napos tevékenységüket. A Hatóság álláspontja szerint az Otthon, illetve a lakók iratainak, továbbá a pénznek a védelmére a legalkalmasabb eszköz egy zárható szekrény, illetve széf lenne. Amennyiben ezen intézkedések nem vezetnek eredményre, vagy nem elegendőek, kamerákat akként lehet üzemeltetni, ha azok látószöge a védendő tárgyra, például a szekrényre vagy széfre irányul.

A pénzfizetéssel kapcsolatos problémával összefüggésben, mely szerint többször előfordult, hogy a lakó, illetve annak hozzátartozója nem ismerte el az átvételi elismervény aláírása után sem, hogy pénzt vett fel, és azzal gyanúsította az Otthon munkatársát, illetve az Otthont, hogy okirat hamisítása történt, a Hatóság álláspontja szerint szintén nem a kamera a magánszférát legkevésbé korlátozó megoldás, mivel éppen az aláírás ténye az, amelynek bizonyítani kell az átvételt. Kamera helyett például tanúk alkalmazásával is megoldható a felvetett probléma.

Az Ügyfél vizsgálati eljárásban tett nyilatkozata szerint az irodákban elhelyezett kamerák látószögét módosította, és döntően a lakók pénzeinek őrzését szolgáló zárható szekrény és széf környezetére fókuszálnak. A pénzátvételeknél pedig további egy személy jelenlétét biztosítja.

Mindezt azonban az Ügyfél semmivel nem támasztotta alá a vizsgálati eljárásban, az adatvédelmi hatósági eljárásban ugyanakkor a fentiekkel ellentétben a Hatósághoz 2020. október 10. napján érkezett levelében olyan pillanatképet mellékel, amelyen az Otthon munkatársainak arca került maszkolásra, nem a látószögek módosítása történt meg. A fenti nyilatkozattal ellentétben áll a Hatóságnak megküldött érdekmérlegelési teszt 3. pontja is, mely szerint az irodákban üzemelő kamerák által megfigyelt terület maga az iroda.

Ezen kívül az Ügyfél ugyanezen, a Hatósághoz 2020. október 10. napján érkezett levelében azt is nyilatkozta, hogy az intézményvezető írásban hozzájárulását adta ahhoz, hogy a tárgyalóban – mely egyben az ő irodája – a kamera ne kerüljön megszüntetésre, illetve látószögének módosítására ne kerüljön sor, mert az érdeke azt kívánja, hogy bármely megvesztegetés, soron kívüli elhelyezés gyanújának felmerülése esetén bizonyítani tudja maga az intézményvezető, illetve az Otthon, hogy ilyen esetekre nem került sor.

Mindezzel kapcsolatban a Hatóság álláspontja az, hogy a vizsgált időszakban az Ügyfélnek okiratokkal kellett volna alátámasztania azt, hogy valóban úgy módosított az irodai helyiségekben üzemelő kamerák látószögén, hogy azok kifejezetten a védendő vagyontárgyakra irányuljanak, mely igazolásra azonban nem került sor. Tekintettel arra, hogy az elszámoltathatóság elvéből következően annak igazolása, hogy az adatkezelés jogszerűségének feltételei folyamatosan fennállnak, az adatkezelő felelőssége, mely igazolásnak az Ügyfél jelen 22. és 23. számú kamerák tekintetében nem tett eleget, a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdés szerinti elszámoltathatóság alapelvét.

Tekintettel továbbá arra, hogy az irodákban a kamerák látószöge nem a védendő vagyontárgyakra irányulnak, a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél azzal, hogy szükségtelen területeket is figyel, megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét.

A Hatóság álláspontja kifejezetten az intézményvezető irodájában üzemelő 23. számú kamerával kapcsolatban az, hogy egy megvesztegetés vagy soron kívüli elhelyezés rögzítésére, illetőleg az intézményvezetővel szembeni panasz kivizsgálására egy – az Ügyfél nyilatkozata és a 2020. június 15. napján hatályba lépett kameraszabályzat szerint hangrögzítésre nem alkalmas – kamera alkalmatlan. A Hatóság álláspontja szerint ilyen elvont – minden alátámasztást nélkülöző – adatkezelési cél nem jogszerű, mivel azon kívül, hogy alkalmatlan az elérni kívánt célra, felveti a titkos kép- és hangrögzítés lehetőségét. A Hatóság megállapítja, hogy a kamera ilyen célú üzemeltetése sérti az általános adatvédelmi rendelet

5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerű és tisztességes adatkezelés elvét, és az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét.

d) Áttekintve továbbá a 2020. június 12. napján készült érdekmérlegelési tesztet, valamint a kamerák látószögét bemutató pillanatképeket, a Hatóság álláspontja a konyhában üzemelő 11. számú kamerával kapcsolatban az, hogy annak látószöge a munkavállalókra irányul, figyelve az egész napos tevékenységüket, mely a fent kifejtettek alapján nem jogszerű. A Hatóság álláspontja szerint továbbá az érdekmérlegelési tesztben foglalt azon szükségességi ok alapján, mely szerint „*portaszolgálat hiányában az áru átvétele során a reklamáció bizonyítására*” szükséges a kamera, a kamera erre alkalmatlan. A kamera látószöge az egész helyiségre kiterjed, így az egyes áruk átvételének ellenőrzésére nem alkalmas, másrészt a Hatóság álláspontja szerint nem a konyhákban szokott megtörténni az áruk átvétele. A Hatóság álláspontja szerint átvételi elismervény, illetőleg tanúk alkalmazásával elérhető a kívánt cél.

Mindebből következően a Hatóság megállapítja, hogy ezen 11. számú kamera kapcsán az adatkezelés nem felel meg az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvének.

e) A Hatóság ezen kívül visszautalva jelen határozat III. 2. 1. pontjának c) alpontjára, az ebédelőben üzemelő 9. és 10. számú kamerákra vonatkozóan, ebben a pontban is megállapítja, hogy értelmezhetetlen, hogy a kamerák hogyan segíthetik elő a lakók speciális diétájának megtartását. A Hatóság álláspontja szerint erre a célra kamerák kifejezetten az ételre történő ráközelítés hiányában alkalmatlanok, illetőleg szintén emiatt alkalmatlanok a munkavállalók ellenőrzésére. Ugyanakkor, mivel a Hatóság álláspontja szerint maga az adatkezelési cél is értelmezhetetlen, az adatkezelés sérti az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét, és az állandó megfigyelés miatt sérti a munkavállalók személyiségi jogait.

III. 3. Az adatkezelések jogalapja

1. A kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelések jogalapja főszabály szerint az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti jogos érdek jogalapja lehet. A hozzájárulás azért nem minősül megfelelő jogalapnak, mivel annak feltételei a kamerás megfigyeléseknél alapvetően nem tudnak érvényesülni. Az adatkezelő ugyanis nem képes annak igazolására, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult, továbbá az érintett nem tudja hozzájárulását bármikor visszavonni.

A jogos érdek jogalapja alapján a kamerás megfigyelés akkor jogszerű, amennyiben az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha az ilyen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai.

Valós és veszélyes helyzetben az élet, testi épség védelemének, valamint a vagyon betörés, lopás vagy rongálás elleni védelmének célja a kamerás megfigyeléshez fűződő jogos érdeknek minősülhet.

A 3/2019. számú iránymutatás szerint a jogos érdeknek valóban fenn kell állnia és ténylegesen léteznie kell (vagyis nem lehet kitalált vagy feltételezett). A megfigyelés megkezdése előtt tényleges veszélyhelyzetnek kell felmerülnie, amely lehet például korábbi káresemény vagy súlyos incidens. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdése szerinti elszámoltathatóság elvére tekintettel az adatkezelőnek javasolt írásban rögzítenie az ilyen incidenseket (dátum, módszer, pénzügyi veszteség). Az írásban rögzített incidensek

meggyőző bizonyítékként szolgálhatnak a jogos érdek fennállására vonatkozóan. A jogos érdek fennállását és a megfigyelés szükségességét rendszeres időközönként (a körülményektől függően például évente egyszer) újra kell értékelni.⁴

Lényeges, hogy az adatkezelőnek a jogos érdek jogalapjára hivatkozáshoz érdekmérlegelést kell végeznie. Az érdekmérlegelés elvégzése egy többlépcsős folyamatot jelent, melynek során azonosítani kell az adatkezelő jogos érdekét, valamint a súlyozás ellenpontját képező adatalanyi érdeket, érintett alapjogot, végül a súlyozás elvégzése alapján meg kell állapítani, hogy kezelhető-e személyes adat. Amennyiben az érdekmérlegelés eredményeként megállapítható, hogy az adatkezelő jogszerű érdeke megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát, úgy üzemeltethető kamerarendszer.

A hatályos törvényi rendelkezések, illetőleg az elszámoltathatóság elvéből fakadóan az adatkezelőnek kell igazolnia azt, hogy az általa alkalmazott elektronikus megfigyelőrendszer összeegyeztethető a célhoz kötött adatkezelés elvével és az érdekmérlegelés kimenetele az adatkezelő jogos érdekének elsőbbségét eredményezte.

2. Munkavállalók esetében azért is a jogos érdek jogalapja alkalmazható, mert a munkáltatói (ellenőrzéshez kapcsolódó) adatkezelés – azon túl, hogy a kamerás megfigyeléseknél általában a hozzájárulás jogalapjának feltételei nem tudnak érvényesülni – az Mt. rendelkezéseiből, a munkaviszony természetéből fakadó, a munkavállalói hozzájárulástól független adatkezelés. A hozzájárulással összefüggésben ugyanis meg kell jegyezni, hogy annak az általános adatvédelmi rendelet fogalom meghatározása szerint önkéntesnek kell lennie. Az önkéntes hozzájárulás kapcsán ugyanakkor a már hatályon kívül helyezett adatvédelmi irányelv⁵ 29. cikke szerint létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport⁶ (a továbbiakban: Adatvédelmi Munkacsoport) több állásfoglalásában is kifejtette, hogy a munkavállaló-munkáltató viszonyában megkérdőjelezhető az önkéntes hozzájárulás lehetősége. A munka világában az érintett hozzájárulása helyett ezért más jogalap, a munkáltató jogos érdekén alapuló adatkezelés alkalmazása jöhet szóba. A munkaviszony időtartama alatt ez alapján a munkáltató gazdasági tevékenységének megfelelő működése érdekében a munkavállalók magánszféráját – hozzájárulásuk nélkül – bizonyos, pontosan körülhatárolt esetekben, garanciális követelmények megtartása mellett korlátozhatja.

Ez a legitim érdekek mérlegelése alapján történő adatkezelés elválaszthatatlan annak korlátaival:

- A munkáltatói ellenőrzés akkor tekinthető jogszerűnek, amennyiben az a munkaviszony rendeltetésével közvetlenül összefüggő okból feltétlenül szükséges és a cél elérésével arányos [Mt. 9. § (2) bekezdés].
- A munkáltatói ellenőrzés és az annak során alkalmazott eszközök, módszerek nem járhatnak az emberi méltóság megsértésével; illetőleg a munkavállaló a munkaviszonnyal összefüggő magatartása körében ellenőrizhető [Mt. 11/A. § (1) bekezdés].
- A munkavállalót előzetesen tájékoztatni kell az adatkezelés lényeges követelményeiről [Mt. 9. § (2) bekezdés és Mt. 11/A. § (1) bekezdés, általános adatvédelmi rendelet 13. cikk].

⁴ 3/2019. számú iránymutatás 20. bekezdés

⁵ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁶ Az Adatvédelmi Munkacsoport az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának kezdőnapját megelőzően az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó, független európai tanácsadó szerv volt, helyébe az Európai Adatvédelmi Testület lépett.

- Az adatkezelés akkor jogszerű, ha a munkáltató az adatkezeléssel kapcsolatban betartja az általános adatvédelmi rendelet alapvető rendelkezéseit: többek között a célhoz kötött és a tisztességes adatkezelés elvét [általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pont].

Az Mt. rendelkezései általános felhatalmazást nyújtanak tehát a munkáltatói adatkezelésre, azonban ezen keretek tartalommal való megtöltése – az elszámoltathatóság elvével összhangban – a munkáltatóra hárul. A munkáltatónak az alkalmazott eszközökkel kapcsolatos részletszabályokat belső szabályzatban kell egyértelműen, érthetően, pontosan, részletesen meghatározni. Ennek kidolgozása során a munkáltatónak különös tekintettel kell lennie az arányosság követelményére valamennyi adatkezelési cél tekintetében.

3. Az Ügyfél a jogos érdek jogalapja mellett az érintett hozzájárulására is alapozta kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezeléseit. A 2020. június 15. napjától hatályos kameraszabályzat szerint ezt a jogalapot az Ügyfél az Otthon nem munkavállalói esetében alkalmazta. Tekintettel arra, hogy a fentiek szerint a Hatóság levezette – és a NAIH/2019/5088/4. ügyiratszámú felszólításában is felhívta rá az Ügyfél figyelmét –, hogy a hozzájárulás jelen ügy szerinti adatkezelések esetében nem alkalmazható, így az Ügyfél megfelelő jogalap hiányában kezeli az Otthon munkavállalóin kívüli érintettek személyes adatait a kamerás megfigyeléssel összefüggésben, megsértve ezzel az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkét.

A jogos érdek jogalapjának alkalmazása kapcsán szükséges az érdekmérlegelés elvégzése, amelynek első lépését jelenti annak feltérképezése, hogy az adatkezelés valóban szükséges-e az adatkezelő céljának elérése érdekében, vagy rendelkezésre állnak-e olyan alternatív megoldások, amelyek alkalmazásával személyes adatok kezelése nélkül megvalósítható a tervezett cél.

A Hatóság jelen határozat III. 2. pontjában megállapította, hogy az ebédlőben, a konyhában, illetőleg az intézményvezető irodájában üzemelő kamerák esetében az adatkezelés nem felel meg célhoz kötött adatkezelés elvének, a teakonyhákban, a közösségi helyiségekben, társalgókban, valamint az irodai helyiségekben üzemelő kamerák esetében pedig azt, hogy az adatkezelés nem felel meg az adattakarékosság elvének, az adatkezelések a célok megvalósítására alkalmatlanok. Az adatkezelés célra való alkalmasságát, szükségességét a 2020. június 12. napján kelt érdekmérlegelési teszt sem támasztotta alá. Abból, hogy az eljárás során az Ügyfél több érdeket és több adatkezelési célt nevesített, de valójában nem derül ki, hogy melyek azok az objektív körülmények, amelyek indokolják ezen kamerák alkalmazását, szükségességét, nem következik az, hogy a kamerás megfigyelés szükségessége fennáll, és ne lenne más módszer a célok elérésére. Az szintén nem teszi az adatkezelést szükségessé, ha az Ügyfél csupán deklarálja a szükségességet és azt, hogy nem áll rendelkezésére más módszer a céljai elérésére.

Az Ügyfél a 2020. június 12. napján kelt érdekmérlegelési tesztben az adatkezelés szükségessége körében az határozta meg, hogy *„a képfelvevő elektronikus megfigyelőrendszer által történő rögzítés a létesítmény, helyiségek, berendezések védelme, a rendkívüli események megelőzése, következményeinek elhárítása, kivizsgálásának segítése, a jogsértések észlelése, az elkövető tettenérése, valamint a jogsértő cselekmények megelőzése, továbbá az emberi élet, testi épség, személyi szabadság védelme érdekében, az üzleti, fizetési titok védelme, vagyonvédelem, valamint a panaszok jogszerű kezelésének céljából történik. E célok eléréséhez a kamerarendszer működtetése döntő mértékben járul hozzá, hiszen az események jelentős része megelőzhető, ha az esetleges elkövetők tudják, hogy a cselekményüket kamera fogja rögzíteni, a bekövetkezett események, jogsértések, panaszok jelentős része pedig kivizsgálható a képfelvevő megtekintésével.”*

A teszt szerint továbbá „jelenlegi tudásunk szerint nem áll rendelkezésre olyan technika vagy megoldás, amellyel képfelvételek készítése nélkül rekonstruálni lehetne, hogy mi történt egy panasz, baleset vagy esetlegesen bűncselekmény kapcsán, így e célok elérése más, – az érintettek információs önrendelkezési jogát csekélyebb mértékben korlátozó – módszerrel nem biztosítható. A felvételek esetleges anonimizálása, a kamerák nem megfelelő látószögének beállítása, az érintett személyek kimaszkolása lehetetlenné tenné az azon szereplő személyek beazonosítását, így az alapvető védelmi cél nem valósulhatna meg, a felvételek bizonyos ideig való tárolása nélkül pedig nem szolgálhatnának az adatok cselekmények bizonyítására, ellenőrzésre.”

A teszt ezen két bekezdésében az Ügyfél felsorolja az adatkezelési célokat, azt azonban nem támasztja alá, hogy ezek az adatkezelések valójában miért szükségesek, és miért nem áll rendelkezésre olyan más megoldás, amellyel a célok kamerák üzemeltetése nélkül elérhetőek lennének.

Mindezek alapján az sem igazolt, hogy az Ügyfél mint adatkezelő érdeke megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát. Ebből következően a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél a nem megfelelő érdekmérlegelés tekintetében is megsértette az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkét.

A Hatóság megjegyzi, hogy a kamerák alkalmazása valóban szükséges lehet és a magánszféra arányos korlátozásának is tekinthető sok esetben, azonban nem elfogadható az a szemlélet, amikor minden folyamat, helyzet ellenőrzésére, kontrollálására, munkaterület, közösségi vagy lakóterület megfigyelésére a kamerás megfigyelés az adatkezelő reakciója, ugyanis ez a mindennapok, mindennapi élethelyzetek folyamatos megfigyelését eredményezi. A szükségességet, más módszer alkalmazásának lehetőségét, az adatkezelői érdek és a korlátozni szándékozott érdekek és jogok összemérését reálisan értékelve, gondosan mérlegelni, a valós szükségességet megfelelően alátámasztani szükséges. Jelen ügyben az Ügyfél által meghatározott érdekek és célok elérhetőek kamerák helyett más, magánszférát nem vagy kevésbé korlátozó módszerekkel, mint például a gondozottak ellátásának hatékonyabb megszervezése, a munkavállalók számának növelése.

III. 4. A megfelelő tájékoztatás és az átláthatóság elve követelménye

Mint minden adatkezelés, a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelés esetében is lényeges követelmény, hogy az érintettek megfelelő, átlátható és könnyen értelmezhető tájékoztatást kapjanak az adatkezelésekről. Ezzel kapcsolatban az alábbiakat kell figyelembe venni:

Mind az általános adatvédelmi rendelet, illetve munkavállalók esetében mind az Mt. előírja azt, hogy az érintetteket tájékoztatni kell az adatkezeléssel kapcsolatos körülményekről. Az Mt.-ben megfogalmazott általános tájékoztatási kötelezettséget az általános adatvédelmi rendelet tölti meg tartalommal, annak 13. cikk (1)-(2) bekezdésében meghatározva azon körülményeket, melyekről az adatkezelőnek tájékoztatnia kell az érintetteket. A tájékoztatás formáját a jogszabályok nem határozzák meg, azonban a Hatóság javasolja az írásbeli formát azon okból, hogy – az elszámoltathatóság elvéből is következően – az adatkezelőnek kell bizonyítania, igazolnia az előzetes tájékoztatás megtörténtét.

A kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelés mint speciális adatkezelés esetében az általános adatvédelmi rendelet által előírt követelményrendszer szerint a munkavállalókat különösen az alábbi lényeges körülményekről kell tájékoztatni:

- az elektronikus megfigyelőrendszert üzemeltető (jogi vagy természetes) személy meghatározásáról,

- az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségéről, amennyiben az adatkezelő nevezett ki ilyen személyt
- az egyes kamerák elhelyezéséről és a vonatkozásukban fennálló célról, az általuk megfigyelt területről, tárgyról, illetőleg arról, hogy az adott kamerával közvetlen vagy rögzített megfigyelést végez-e a munkáltató,
- az adatkezelés jogalapjáról,
- az adatkezelő jogos érdekének a meghatározásáról,
- a felvétel tárolásának időtartamáról,
- az adatok megismerésére jogosult személyek köréről, illetőleg arról, hogy a felvételeket mely személyek, szervek részére, milyen esetben továbbíthatja a munkáltató,
- a felvételek visszánézésére vonatkozó szabályokról, illetőleg arról, hogy a felvételeket milyen célból használhatja fel a munkáltató,
- arról, hogy a munkavállalókat milyen jogok illetik meg az elektronikus megfigyelőrendszerrel összefüggésben és milyen módon tudják gyakorolni a jogaikat,
- arról, hogy az információs önrendelkezési joguk megsértése esetén milyen jogérvényesítési eszközöket vehetnek igénybe.

Ezen túlmenően pedig az adatkezelő köteles a kamerarendszer alkalmazásáról figyelemfelhívó jelzést, úgynevezett piktogramot jól látható helyen elhelyezni.

A Hatóság álláspontja szerint tehát a munkáltatónak mint adatkezelőnek az elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazására vonatkozó, munkavállalók részére nyújtott tájékoztatójában minden egyes kamera vonatkozásában pontosan meg kell jelölnie, hogy az adott kamerát milyen célból helyezte el az adott területen és milyen területre, berendezésre irányul a kamera látószöge. A munkáltató az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti jogos érdek jogalapja alapján ezzel tudja igazolni a munkavállalók számára azt, hogy miért tekinthető szükségesnek az adott terület megfigyelése. Nem fogadható el az a gyakorlat, amikor a munkáltató általánosságban tájékoztatja a munkavállalókat arról, hogy elektronikus megfigyelőrendszert alkalmaz a munkahely területén.

A foglalkoztatási jogviszonyokban az egyes kamerákról szóló külön tájékoztatásokkal tudja igazolni a munkáltató azt, hogy az adott terület megfigyelése összeegyeztethető a célhoz kötött adatkezelés elvével és nem válik a munkavállalók – adott esetben rejtett – megfigyelésének eszközévé.

Ugyanakkor ezen bővebb tájékoztatás a Hatóság álláspontja szerint már nem szükséges a munkavállalókon kívüli harmadik személyek felé, tekintettel arra, hogy az ő magánszférájukat az elektronikus megfigyelőrendszer kevésbé érinti, illetve amennyiben ezen személyek is tudomással bírnának arról, hogy az adott kamera milyen területet, vagyontárgyat figyel meg, a rendszer elvesztenié vagyoni védelmi funkcióját. Ebből kifolyólag a munkavállalókon kívüli személyek felé az általános, az egyes kamerákról szóló részletes leírás nélküli tájékoztatási kötelezettség terheli az adatkezelőt.

A munkavállalókon kívüli harmadik személyek részére nyújtott tájékoztatással kapcsolatban a Hatóság szintén felhívja a figyelmet az Európai Adatvédelmi Testület 3/2019. számú iránymutatására, mely meghatározza az első és másodvonalbeli tájékoztatásnak is a feltételeit, azok ajánlott formáját, valamint kitér a kamerák üzemeltetésével összefüggő az adatbiztonsági követelményekre.

Az Ügyfél, bár figyelemfelhívó jelzéseket helyezett el a kamerás megfigyelésről, és a vizsgált időszakban módosította ugyan adatkezelési tájékoztatóját, azonban annak 2020. június 15. napján kelt változata továbbra sem felel meg az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek, mivel nem, illetve nem megfelelően tartalmazza:

- a jogos érdekének a meghatározását. A tájékoztató csupán annyit tartalmaz, hogy az adatkezelés jogalapja – részben – az adatkezelő jogos érdekén alapul, melynek alátámasztására érdekmérlegelési teszt is készült, de hogy pontosan mi ez a jogos érdek, az nem jelenik meg a tájékoztatóban;
- az adatok megismerésére jogosult személyek körét, illetőleg azt, hogy a felvételek mely személyek, szervek részére, milyen esetben továbbíthatók;
- a felvételek visszanezésére vonatkozó szabályokat, illetőleg azt, hogy a felvételeket milyen célból lehet felhasználni;
- azt, hogy a munkavállalókat és más érintetteket milyen jogok illetik meg az elektronikus megfigyelőrendszerrel összefüggésben és milyen módon tudják gyakorolni a jogaikat. A tájékoztató az Infotv.-ben szereplő érintetti jogokat csupán felsorolja. Jelen adatkezelésre vonatkozó szabályokat azonban az Infotv. helyett az általános adatvédelmi rendelet tartalmazza, így az érintetti jogok vonatkozásában is az általános adatvédelmi rendelet szerinti érintetti jogokról és joggyakorlás módjáról kell tájékoztatást nyújtani. Az érintetteket az adatkezeléssel összefüggésben megillető jogokról szóló tájékoztatásban az Ügyfélnek ki kell térnie arra, hogy milyen elérhetőségen keresztül tudja a személy a kérelmét benyújtani, az adatkezelő mennyi időn belül tesz eleget az érintetti kérelemnek. Emellett célszerű kifejtetni az egyes érintetti jogok tartalmát is, hiszen az egyes jogokat a magánszemélyek az elnevezésük alapján nem biztos, hogy ismerik. Emellett az Ügyfélnek ki kell térnie az érintetti joggyakorlás egyes sajátosságaira;
- azt, hogy az érintettek az információs önrendelkezési joguk megsértése esetén milyen jogérvényesítési eszközöket vehetnek igénybe. Az Ügyfélnek a jogérvényesítési lehetőségek körében mindenekelőtt érdemes kitérnie arra, hogy az adatalanyok valamely eljárás kezdeményezése előtt célszerű a panaszt az Ügyfélnek, az adatkezelőnek elküldenie, hogy az adatkezelő magától helyreállítsa a jogszerű állapotot. Az Ügyfélnek a jogérvényesítési lehetőségek között két eljárás kezdeményezésének lehetőségéről kell tájékoztatást adnia. Egyfelől fel kell az adatalany figyelmét hívni arra, hogy a Hatóság eljárását kezdeményezheti. Az Ügyfélnek a tájékoztatóban fel kell tüntetnie a Hatóság hivatalos elektronikus levezési címét, postai elérhetőségét, telefonszámát, illetve a Hatóság honlapjának a címét. Másfelől az érintettet tájékoztatni kell a bírósághoz fordulás lehetőségéről. Ebben az esetben az Ügyfélnek ki kell térnie arra a sajátosságra, hogy az érintett dönthet úgy, hogy a pert a lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti törvényszék előtt indítja meg.

Ezen hiányosságok mellett a tájékoztató tévesen tartalmazza azt, hogy az adatkezelés az érintett hozzájárulásán is alapul, mivel az adatkezelés jogalapja jelen határozat III. 2. pontja alapján az adatkezelő jogos érdeke.

Nincs összhangban továbbá a tájékoztató – és az érdekmérlegelési teszt – a kameraszabályzattal, mivel abban a felvételek megőrzési idejeként 10 nap szerepel, szemben a tájékoztatóban – és az érdekmérlegelési tesztben – meghatározott 10 munkanappal.

Nem tartalmazza a tájékoztató továbbá a munkavállalókra figyelemmel az egyes kamerák elhelyezéséről és a vonatkozásukban fennálló célról, az általuk megfigyelt területről, tárgyról, illetőleg arról szóló tájékoztatást, hogy az adott kamerával közvetlen vagy rögzített megfigyelést végez-e a munkáltató.

Az sem felel meg továbbá az adatvédelmi követelményeknek, hogy az adatkezelés nem átlátható, az adatkezelésre vonatkozó információk nehezen ismerhetők meg, mivel a tájékoztatón kívül több, különböző iratból, a kameraszabályzatból és az érdekmérlegelési tesztből kell kiválasztaniuk a releváns információkat annak feltérképezésére, hogy milyen adatkezelési folyamatnak válnak az alanyaivá. Erre is csupán akkor van lehetőségük, ha a bárki számára elérhető tájékoztató mellett kéri a szabályzat és az érdekmérlegelési teszt kiadását, e két dokumentum önállóan nem érhető el.

A tájékoztató azonban akkor minősül megfelelőnek és átláthatónak, ha egy egységes adatkezelési tájékoztató tartalmazza az adatkezelésre vonatkozó, az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdés szerinti információkat úgy, hogy azt az Otthon területére, épületébe belépő személy a belépést megelőzően elérhesse és megismerhesse.

Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti tisztességesség és átláthatóság elve – összhangban az általános adatvédelmi rendelet (39) preambulumbekkezdésével – megköveteli, hogy a személyes adatok kezelésével összefüggő tájékoztató könnyen hozzáférhető és közérthető legyen, valamint hogy azt világosan és egyszerű nyelvezettel fogalmazzák meg. Ez az elv vonatkozik különösen az érintetteknek az adatkezelő kilétéről és az adatkezelés céljáról való tájékoztatására, valamint az azt célzó további tájékoztatásra, hogy biztosított legyen az érintett személyes adatainak tisztességes és átlátható kezelése, továbbá arra a tájékoztatásra, hogy az érintetteknek jogukban áll megerősítést és tájékoztatást kapni a róluk kezelt adatokról. Ebből következően tehát az általános adatvédelmi rendelet alapján az felel meg az adatvédelmi követelményeknek, ha az adatkezelésről szóló tájékoztatást egy dokumentum tartalmazza, kitérve az adatkezelés összes, az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdése szerinti körülményeire.

Mindezek alapján, tekintettel arra, hogy az Ügyfél adatkezelési tájékoztatója nem tartalmazta megfelelően, átláthatóan egy dokumentumban az adatkezelésre vonatkozó összes információt, a Hatóság megállapítja, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti átláthatóság elvét, és az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdését.

III. 5. Szankcionálás

1. A Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján megállapította, hogy az Ügyfél megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti célhoz kötött adatkezelés elvét azzal, hogy jogszerűtlen célból üzemeltette a vizsgált időszakban a 9., 10., 11. és 23. számú kamerákat; megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét azzal, hogy úgy üzemeltetette az 5., 15., 18. és 21. számú kamerát, illetve úgy üzemelteti a 3., 13., 14., 16., 17., 19., 20. és 22. számú kamerákat, hogy azok alkalmatlanok voltak, illetve alkalmatlanok az Ügyfél által meghatározott adatkezelési cél elérésére; megsértette továbbá az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdése szerinti elszámoltathatóság alapelvét azzal, hogy nem igazolta a 22. és 23. számú kamera látószögének módosítását; megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerű és tisztességes adatkezelés elvét az intézményvezető irodájában elhelyezett 23. számú kamera üzemeltetésével; megsértette az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkét azzal, hogy nem megfelelő jogalap alapján kezeli az érintettek személyes adatait a kamerás megfigyeléssel összefüggésben; megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti átláthatóság elvét és az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdését, mivel nem nyújtott megfelelő és átlátható tájékoztatást az érintettek részére a kamerás megfigyeléssel összefüggő adatkezelésről;

2. A Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján utasította az Ügyfelet arra, hogy – az 5., 15., 18. és 21. számú kamerák kivételével, tekintettel arra, hogy azokat az Ügyfél már üzemben kívül helyezte – szüntesse meg a jogszerű cél nélkül üzemeltetett kamerákat, illetőleg módosítsa azok látószögét, hogy azok megfeleljenek a jogszerű adatkezelés követelményeinek; továbbá hogy megfelelő jogalap alapján üzemeltesse a Hatóság által nem kifogásolt, jogszerű célokból alkalmazott és célokra alkalmas kamerákat és azokról nyújtson megfelelő és átlátható tájékoztatást.

3. A Hatóság megvizsgálta, hogy indokolt-e az Ügyféllel szemben adatvédelmi bírság kiszabása. E körben a Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdése és az Infotv. 75/A. §-a alapján mérlegelte az ügy összes körülményét és megállapította, hogy a jelen eljárás során feltárt jogsértések esetében a figyelmeztetés se nem arányos, se nem visszatartó erejű szankció, ezért bírság kiszabása szükséges.

A bírságkiszabással a Hatóság speciális prevenciók célja az, hogy ösztönözze az Ügyfelet arra, hogy adatkezelési tevékenységét, tevékenységeit tudatosan folytassa, megadva az érintettek számára a személyes adataik kezelése feletti kontroll gyakorlásához szükséges információkat. Általában pedig szükséges valamennyi hasonló helyzetben lévő adatkezelő számára világossá tenni, hogy a személyes adatok kezelése fokozott tudatosságot igényel, nem lehet e téren a józan belátásra hagyatkozva bármilyen proaktív intézkedések megtétele nélkül működni, gondatlanul bízva abban, hogy nem származik hátrány a személyes adatok ténylegesen kontrollálatlan kezeléséből. Az ilyen hanyag magatartás az érintettek jogait figyelmen kívül hagyja, és mint ilyen, nem maradhat szankcionálatlanul [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés b) pont].

A Hatóság a bírság összegének meghatározása során mindenekelőtt figyelembe vette, hogy az Ügyfél által elkövetett jogsértések az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (5) bekezdés a) és b) pontja szerint a magasabb összegű bírságkategóriába tartozó jogsértésnek minősülnek.

A Hatóság súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy

- a jogsértések hosszú ideje, a vizsgálati eljárás megindulása – 2018. május 28. napja – óta fennálltak és részben jelenleg is fennállnak [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés a) pont];
- a jogsértő adatkezelés nagyszámú érintettet, a 2020. június 12. napján kelt érdekmérlegelési teszt szerint 40 fő munkavállalót és 82 fő ellátottat, valamint – kisebb mértékben – szám szerint meg nem határozható további, az Otthonban megforduló harmadik személyeket érint [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés a) pont];
- az adatkezelés az Ügyféllel hierarchikus viszonyban álló munkavállalókat, továbbá az Otthonban lakó idős, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket érint [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés a) pont];
- a Hatóság a vizsgálati eljárásban az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés b) és d) pontja – valamint az Infotv. 56. § (1) bekezdése – alapján három alkalommal szólította fel az Ügyfelet arra, hogy szüntesse meg adatkezelését, illetőleg tegyen intézkedéseket a jogszerű adatkezelés érdekében, mely kötelezettségének az Ügyfél nem, vagy csak részben tett eleget [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés e), d) és i) pont].

A Hatóság enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy

- az Ügyfél az adatvédelmi hatósági eljárás megindítást követően lépéseket tett és ügyvédet is megbízott a jogszerű adatkezelés biztosítása érdekében és üzemben kívül

helyezte a teakonyhákban felszerelt, 5., 15., 18. és 21. számú kamerákat [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés c) és f) pont];

- a Hatóság túllépte az ügyintézési határidőt [általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés k) pont].

A Hatóság a bírságkiszabás megállapítása során nem tartotta relevánsnak az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2) bekezdés g), h) és j) pontja szerinti körülményeket, mivel azok a konkrét ügy kapcsán nem is értelmezhetők.

A fenti körülményeket figyelembe véve a Hatóság a bírság mértékét a bírságminimumhoz közeli összegben állapította meg.

Az Ügyfél honlapján elérhető nyilvános, 2019. évi beszámolója szerinti tárgyévi adózott eredménye több, mint 29.000 ezer forint volt, így a kiszabott adatvédelmi bírság nem lépi túl a kiszabható bírság maximumát.

IV. Egyéb kérdések:

A Hatóság hatáskörét az Infotv. 38. § (2) és (2a) bekezdése határozza meg, illetékessége az ország egész területére kiterjed.

A Hatóság jelen döntése az Ákr. 80-81. §-án és az Infotv. 61. § (1) bekezdésén alapul. A döntés az Ákr. 82. § (1) bekezdése alapján a közlésével véglegessé válik. Az Ákr. 112. §-a, és 116. § (1) bekezdés és (4) bekezdés d) pontja, illetve a 114. § (1) bekezdése alapján a döntéssel szemben közigazgatási per útján van helye jogorvoslatnak.

* * *

Az Ákr. 135. §-a szerint a kötelezett a törvényes kamatnak megfelelő mértékű késedelmi pótlékot köteles fizetni, ha pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget.

A Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján pénztartozás esetén a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni.

A közigazgatási per szabályait a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) határozza meg. A Kp. 12. § (1) bekezdése alapján a Hatóság döntésével szembeni közigazgatási per törvényszéki hatáskörbe tartozik, a perre a Kp. 13. § (3) bekezdés a) pontjának aa) alpontja alapján a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja szerint olyan jogvitában, amelyben a törvényszék kizárólagosan illetékes, a jogi képviselőt kötelező. A Kp. 39. § (6) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs.

A Kp. 29. § (1) bekezdése és erre tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 604. §-a szerint alkalmazandó, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ügyfél jogi képviselője elektronikus kapcsolattartásra kötelezett.

A keresetlevél benyújtásának idejét és helyét a Kp. 39. § (1) bekezdése határozza meg. A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről szóló tájékoztatás a Kp. 77. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

A veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) 31. §-a alapján, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, a szigorított védekezés a határidők folyását nem érinti. A Veir 36. § (1)-(3) bekezdése szerint a szigorított védekezés ideje alatt a bíróság tárgyaláson kívül jár el, ideértve a perorvoslati eljárásokat is. Ha tárgyalás tartásának lenne helye, vagy azt bármelyik fél kérte, vagy a tárgyalást már kitűzték, az eljáró bíróság soron kívül értesíti a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálás tényéről, és lehetőséget biztosít arra, hogy a felek nyilatkozataikat írásban előterjeszthessék. Ha a perben a szigorított védekezés idején kívül tárgyalást kellene tartani, a felperes akkor kérheti, hogy a bíróság tárgyaláson kívüli elbírálás helyett a tárgyalást a szigorított védekezés megszűnését követő időpontra halassza el, ha a) a bíróság a közigazgatási cselekmény halasztó hatályát legalább részben nem rendelte el, b) a keresetindításnak halasztó hatálya van, és a bíróság halasztó hatály feloldását nem rendelte el, c) ideiglenes intézkedést nem rendeltek el.

A közigazgatási per illetékének mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése határozza meg. Az illeték előzetes megfizetése alól az Itv. 59. § (1) bekezdése és 62. § (1) bekezdés h) pontja mentesíti az eljárást kezdeményező felet.

Ha az előírt kötelezettsége teljesítését a Kérelmezett megfelelő módon nem igazolja, a Hatóság úgy tekinti, hogy a kötelezettséget határidőben nem teljesítette. Az Ákr. 132. §-a szerint, ha a Kérelmezett a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget, az végrehajtható. A Hatóság határozata az Ákr. 82. § (1) bekezdése szerint a közléssel véglegessé válik. Az Ákr. 133. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a döntést hozó hatóság rendeli el. Az Ákr. 134. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik – az állami adóhatóság fogatosítja. Az Infotv. 61. § (7) bekezdése alapján a Hatóság határozatában foglalt, meghatározott cselekmény elvégzésére, meghatározott magatartásra, tűrésre vagy abbahagyásra irányuló kötelezés vonatkozásában a határozat végrehajtását a Hatóság fogatosítja.

Budapest, 2021. március 25.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár